

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24.—
pol leta 12.—
četrt leta 6.—
na mesec 2.—

v upravnstvu prejeman:
celo leto K 22.—
pol leta 11.—
četrt leta 5.50
na mesec 1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izjaha vsak dan sveder izvirni modelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrs, za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri več in insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnice, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne poslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25.—
pol leta 13.—
četrt leta 6.50
na mesec 2.30

za Nemčijo:

celo leto K 30.—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Nesoglasje med balkanskimi zavezniki.

Od odločilnega balkanskega politika.

Dunaj, 31. marca.

Balkanska vojska še ni končana, velikanska žetev Balkanske zveze še ni pod streho in že se pojavljajo glasovi o usodnih sporih med zavezniki, sporih, od katerih pričakuje evropsko časopisje z manjšo ali večjo radostjo propast balkanske konfederacije. Sedma velesila, s katero je evropska diplomacija že pričela računati, da se bo zadušila v povojih. Obrnili smo se na odličnega balkanskega politika, da nam poda za »Slovenski Narod« informacijo o najaktualnejšem vprašanju, ki se tiče bodočnosti Balkanske zveze. Njegova zanimiva in važna izvajanja sledijo v naslednjih člankih.

I.

Ideja o Balkanski zvezi je danes še čvrsta, kakor je čvrsta še danes namera balkanskih vlad, da jo očuvajo. V obstoječi konfederaciji je videla večina balkanskih državnikov zdravo podlago za samostojnost in razvoj njihovih domovin. Rezultati dosedajne vojne so dokaz, da so zvezane vlade dobro videle v bližnjo bodočnost. Doseženi rezultati pa tudi spodbujajo odgovorne politike balkanskih držav, da se mora Zveza razširiti in postaviti na solidnejšo podlago, kakor je njena današnja. Za časa, ko je bila Zveza osnovana, so bile prilike med zavezniki drugačne, situacija na Balkanu druga, razmere v Evropi različne od današnjih. Zavezniki nezgodnosti vojne takrat še niso predvidjali.

Pogajanja za balkansko konfederacijo so se vršila na osnovi principa »Balkan balkanskim narodom«.

Ta osnova je morala že načelno vsebovati kot najvažnejši element princip ravnotežja med balkanskimi narodi. Brez tega temeljnega elementa Balkanska zveza ni mogla nastati, brez njega bi se ne bi mogla niti en dan vzdržati, brez njega bi bila takorekoč le telo brez duše. In kakor Balkanska zveza brez principa ravnotežja ni mogla nastati, tako bi se tudi brez ravnotežja in sicer prostornega in številnega (torej teritorialnega in prebivalstvenega) kakršno je obstajalo do izbruhov vojne med balkanskimi državami, ne mogla v bodoče vzdržati.

Po zakonu evolucije, logiki historičnega razvoja bi težil oni izmed zaveznikov, kateri bi izšel iz vojske nadmerno velik in teritorialno, prebivalstveno razširjen, naravno po hegemoniji v Balkanski zvezi.

Zavezniki svoj posel s Turčijo še niso popolnoma izvršili in že se pojavljajo opasni znaki baš omenjenih teženj. Balkansko časopisje je že pričelo razpravljati o vprašanju, ki so že od nekdaj najbolj ovirala zvezo med Grško, Srbijo in Bolgarijo.

Nekateri sofijski listi so se prvi lotili tega neprijetnega in obžalovanja vrednega posla, zahtevajoč z vsem ognjem žurnalistične argumentacije Veliko Bolgarijo, ki naj se že od črte Midija-Rodosto pa do reke Drin, tako da bi Srbiji ostali le Prizren, Djakovo in Priština in Grški komaj del Tesalije in Epira. Torej Kumanovo, Skoplje, Solun, Seres, Jenidze, Bitolj, Korica, Dibra, Tetovo in druga mesta naj bi pripadla Bolgarski. Te pretiranosti so izvale ostre odgovore belgradskega in atenskega časopisja. Prerekanje časopisja pa je izzvalo tudi zle odmeve v Makedoniji med Grki, Bolgari in Srbi. Položaj so skoraj po ostrili stari »macedobolgarski« agitatorji, ki so obnovili v vseh od Grkov in Srbov v vojni zavzetih makedonskih krajih svojo staro, izza turškega režima znano delovanje, ter naperili sedaj svoje včasih povsem brezobzirne akcije proti osvoboditeljem zemlje. Tako je prišlo do onih žalostnih dogodkov v Sobokote in Nigriti. To je dalo n. pr. tudi povod,

da so srbske oblasti izvršile v hiši bolgarskega vladike v Velesu prisilskavo.

Toda ti dogodki in mnoštvo podobnih incidentov so izzvali prave prijatelje Balkanske zveze k odločnemu nastopu proti starim megalomanskim idejam šovinistov, da pobijejo in preprečijo že v zarodku vse one težnje, ki morejo Balkansko zvezo nezgodno upropasti, čim zado- bijo toliko veljave, da jih ta ali ona balkanska vlada vzame za svoje.

To je bistvo onega nesporazuma med balkanskimi narodi, med Bolgari in Grki ter Srbi in Bolgari, s katerim se sedaj toliko govori in piše.

Nazori o razdelitvi osvojenega ozemlja so v balkanskih državah različni in se bodo morda prav ostro uveljavili, kadar postane to vprašanje aktualno, kar se zgodi, čim ho vojska končana in mir zaključen. Za pravilno in pravično presojanje te za bodoči razvoj Balkanske zveze odločilne zadeve je zato silno važno poznati te nazore. Zato naj navedemo v naslednjem bolgarsko, srbsko, grško in črnogorsko tezo.

Novi davki.

Poroča poslanec dr. Ravnihar.

Odsekovo poročilo o takozvanem »malem finančnem načrtu« leži pred nami. Obsega izpremembo nekaterih določb glede davka na žganje (novelo), nekatere izpremembe zakona o osebnih davkih od 25. oktobra 1896 št. 220 drž. zak., preuredbo predkazov iz državnih sredstev deželam in znižanje v izmeri realnih davkov, pristojbine od stav pri dirkah ter davek na peneča vina. Zanimivi ste zlasti poročili o noveli k zakonu o davku na žganje in o izpremembi nekaterih določb o osebnih davkih. Prvo je poslanca dr. Steinerwenderja, drugo poslanca dr. Lichta. Oba sta veččaka na tem polju. Dasi je »Slov. Narod« že prinašal podatke o nameravanih »novih« davkih iz peresa svojega vestnega in verziranega dunajskega

poročevalca, ne bo odveč, ako podam nekaj črtic iz zanimivih poročil finančnega odseka.

Steinerwenderjevo poročilo.

Poročevalec se peča pred vsem z državnimi računskimi zaključki. Navaja, da so se potom zakona (administrativnim potom so se zvišali železniški tarifi in cene tobačnim izdelkom) od l. 1896. samo dvakrat nabavili novi dohodki, namreč l. 1901 v korist deželam z zvišanjem davka na žganje za 20 K pri hektolitru (proračunano za l. 1913 na 21.1 milijonov) in l. 1902 v korist drž. financam z uvedbo davka na vozne listke (proračunano za l. 1913 na 26 milijonov). Naš budget pa je v zadnjih 20 letih — izvzemši drž. železnice — narasla letno povprečno za 57%, enako silno kakor na Angleskem, silnejše nego na Pruskem, trikrat tako močno kakor v Italiji in skoro štirikrat močnejše kakor v Franciji. Vsled tega primankljaj, ki ga je bilo treba kriti s — posojili. Ta primankljaj je znašal n. pr. v l. 1906 — 17 milijonov, l. 1909 — 292 milijonov in l. 1911 — 143 milijonov. Še le finančne stiske dežel pa so dale povod za vsaj delno reformo financ.

Ustavopravno so dežele avtonomne, tej avtonomiji pa nedostaje finančnega temelja. Vse boljše vi- re dohodkov je vzela v zakup država, deželam pripušča le doklade drž. davkom. Zato pa obremenjuje dežele z zadevami, kakor ljudsko šolstvo in zdravstvo, ki so tudi eminentne državne koristi. Potrebščine dežel so se v zadnjih sedmih letih zvišale za celih 119 milijonov, to je za 42.6%. Izdatki Kranjske dežele n. pr. so se od l. 1905 — od 4.3 milj. v letu 1912 zvišali na 67 milj., torej za 55.8%. Najmanjši povisek kaže Dol. Avstrija — 21.3%, najvišji Trst — 97.8%.

Narashanje šolskega budgeta je posebnega pomena, ker znaša potrebščina v izobraževalne svrhe v največ deželah nekoliko polovico kosmatih izdatkov. Tekom sedmih let je šolski proračun v vseh deželah narasel za 47.4 milj., to je 44.2%. Kranjska n. pr. je izdala l. 1905 — 1.43 milj., l. 1912 pa 2.2 milj. Češka

izdaje od celotne svoje potrebščine po 96.3 milj. v izobraževalne svrhe 49 milijonov, Moravska od 56 milj. v navedene svrhe 22.8 milj. Od vseh dežela je Kranjska s svojimi izdatki v izobraževalne svrhe z ozirom na celotno svojo potrebščino po 6.7 milj. — na zadnjem mestu.

Vsled nedostatnih sredstev sklepajo proračuni skoro vseh dežel — z deficitom. Prebitek izkazuje le Dol. Avstrija in Dalmacija, dočim Gor. Avstrija, Tirolska in Trst izkazujejo prebitek le v rednih dohodkih in izdatkih, v izrednih pa so tudi te dežele pasivne.

Zategadelj pričinja že v l. 1908 akcija, da bi ozdravili bolne deželne finance. Stoprav sedanjí takozv. »mali finančni načrt« vresničuje — vsaj deloma — namero. Steinerwender odklanja to nazivanje za svoj načrt, češ da ima le namen, priskočiti na pomoč deželnim financam in pa — zakoniti službeno pragmatiko. Velikemu finančnemu načrtu bi pripadale še predloge o davku na dividende, na pivo, na avtomobile, o pristojbinah od zavarovalnih pogodb in reforma pristojbin od dedščin in daritev.

Pravi finančni načrt bi se moral ozirati le na potrebščino države. Ako znaša ta po petletnem izkustvu 200 milijonov na leto, tedaj pač ne smemo misliti, da bi teh 200 milijonov krili z novimi davki. Ena četrt te potrebščine bi se morala zmanjšati s — štedenjem, drugo četrt bi bilo pridobiti z zvišanjem prihodkov v državnih obratih, zadnjih 100 milijonov pa bi pokrili z reformo pristojbin, ki se jim mobilni kapital more manje odtegniti kakor neposrednemu obdavčenju. Za investicije naj se porabijo le prebitki blagajin. Reforma davkov pa naj ima le namen, da se prvič previsoki davki znižajo ali, kakor davek od mesa, — odpravijo in drugič, da se deželam in občinam prepuste od države okupirani viri dohodkov. Tako nekako si predstavlja Steinerwender finančni načrt — za bližnjih pet let.

Po tem uvodu prihaja poročevalec k predmetu: davek na žganje. Poglavitna izpremenjena določila so

LISTEK.

Vojska v miru.

Spisal Vilko M.
(Konec.)

Neskončna je bila pot skozi gozd: same vijuge, izpeljane v večnost. Ko se je vrh gričev prevesila pot, se je pričelo že mračiti in noč je bila, ko smo stopili prvi iz gozda. Za nami se je vila dolga, nepregledna vrsta tovarišev, pevajočih vesele narodne popevke. Po teh glasih se je dalo soditi, da so stali zadnji še daleč gori v gozdu. Pot je bila čimdalje slabša: blato do kolen, globoki jarki in kolesnice, vse skrito v neprodni plašč temé. Pesmi so utihnile in mesto njih so se oglašale spet kletve, vedno srditejši in glasnejše. Daleč na ravnini so migljale nebrojne lučice mesta, oznanjujoče poslednji cilj tega križevega pota in če nikdar prej, želel sem si ob tem pogledu peruti, da bi me ponesle tja, kamor sem dvonij priromati na svojih revnih nogah.

Nikdar v življenju ne pozabim nečloveških naporov, ki so me doleteli na tej zaključni poti. Ves izmučen od hoje in prenašanja težke tornistre zdržema skozi tri dni, nisem več čutil ne ram, ne pleč. Tudi noge so že mrle in se šibile v kolenih, da sem jih moral s trudom vlačiti za sa-

bo. Kadar sem se ugreznil v blato, sem moral napeti poslednje moči, da sem se spet izkopal. Poti pa le ni bilo konca.

Ko smo se priplazili v prvo vas, so nam povedali, da imamo še dobro uro do Iga. Vdan v usodo, sem sklenil, s skrajnim naporom mučiti otrple ude še to uro.

Privlekli smo se bili v največjem neredu do druge vasi. Zdelo se mi je, da smo romali do tja že celo večnost in da mora biti to najbrž Ig. Ali »poto- lažili« so nas, da imamo do Iga »samo še« — poldrugo uro. Bogme, da sem imel zdaj prvič v življenju od gneva solzne oči. Do smrti utrujen, sem se plazil liki polnočna senca. Zdelo se mi je, da zastaja kri v žilah, da se ustavljajo srčni utripi. Trepalnice so se nehotne sklanjale in premikali sem se, kakor v agoniji, skoro brez zavesti. Najraje bi se bil zgrudil ob cesti, ali toliko energije sem vendar imel, da sem hotel za vsako ceno prilesti na Ig, kjer se za- tečem k dobri obitelji, ki sem ji bil dober znanec. Tam sem si hotel z do- brim okrepčilom in človeškim ležiš- čem rešiti življenje na poslednji niti.

Milijonkrat sem dal hvalo Bogu, da smo vendar prilezli na Ig. Bila je že enajsta ura zvečer. Strahota — dvanaest ur takega križevega pota!

Ležišča so nam bila že pripravljena na skednjih in napodili so nas na slamo, kar brez večerje.

Tema mi je bila blaga zaveznica. Ko so se drugi kopali po lestvi, sem

se previdno umaknil v noč in ker mi je bil Ig prilično znan, sem vedel, kam se mi je obrniti, da pridem do dobre obitelji. V velikem loku sem obkrožil vas. Pri tem sem potepal — bog mi greh odpusti! — par glav v nekem zelniku. Srečno sem se pri- muzal do zaželjene hiše in potrkal.

Da nisem izpregovoril, bi me ne bil nihče poznal, tako mi je izpreme- nila obraz izmučenost. Pomagali so mi odložiti težko breme in mi hiteli pripraviti kopal za noge. Ko sem se sezul, bile so vse nogavice — okrvavljene! Počasi sem jih odstranil in prikazali so se neštevilni krvavi žulji. Kamenu bi se bil zasmilil! — Po kopeli so mi postregli s slastno večerjo. Ali ko sem poskušal jesti, nisem imel v desnici toliko moči, da bi bil mirno nesel žlico k ustom, moral sem si z levico podpirati komolec. Takoj po večerji sem se napravil k počitku. Mehka mi je bila postelja, mehka in sladka, kakor da sem legel v meč. Kakor sem se vlegel, tako sem se predrnil, ko so me poklicali zjutraj zarana. Začutil sem spet rame in pleča, tudi v noge je stopilo več moči. Najraje bi bil ostal ves dan v postelji, ali »cunje«, ki so visele biane in razmetane po stolu, so me opominjale na poslednjo dolžnost; vstal sem in se napravil.

»Zmagozgubna armada« je bila že odšla po neskončni lžanski cesti proti mestu. Kresal sem jo sam in daleč za njo. Vsled žuljev sem hedil kakor po jajcih in počivati sem moral na vsak stoti korak.

Baš me ni bilo skrb za izgovor. Sklenil sem reči, da mi je snoči pri- šlo slabo na poti in sem inoral zato stopiti iz vrste, potem pa, da sem se priplazil do prve hiše, kjer sem dobil okrepčila in prenočišče.

Veljalo je. Stotnik mi je verjel, dasiravno je nezaupno skimaval si- rovi četovodja, ki ni imel ves čas, kar sem bil v njegovi četi, večjega veselja, ko šikanirati me in stresati nad mano vso svojo hlapčevsko ro- batost in neotesanost. (Tista bestija je bila to, ki so ji, lačni in izdelani, najbolj zaplamevale oči, žejne tuje krvi in tujega življenja, ko smo se plazili ob hrbtu griča, pripravljajoči naboje in natikajoči bajonete. Pogolt- na zver je tudi prva skočila v po- tok . . . prismođa!) Njegovo skimava- nje ni zaleglo in sirovina je bil zato ves hled od gneva.

Se tisto dopoldne smo se iznebili nadležnih »cunj«. Spet je mrgolelo po prostranem dvorišču šentpeter- ske vojašnice kovčegov, nahrbtnikov in cul. Tudi topot so se iskali stari znanci, ali mnogi se niso našli, zakaj nadčloveški napor so zahtevali tu- cate žrtev. Siromaki so morali v bol- nico, iskat izgubljenega zdravja. In koliko jih je bilo, ki so se napotili za- man na to pot!

Epilog.

Dragi moji! Brez vseh ornamen- tov sem postavil na te liste resnično zgodbo križevega pota. Tako sem pisal, kakor se je dogodilo vse po vrsti. Vsaka beseda mi je šla skozi

vest in zato ni ne drobca pretiravanja vmes.

Ad maiorem patriae gloriam!

Koliko je pridobila slava domo- vine od mojega trpljenja? Kam so napisali neštete žrtve zdravja, v ka- tero spominsko knjigo? Kje so odkle- za iunaštva? Bog se usmili, kakšna ironija vse skupaj! Za prazen nič smo potepali plodno polje, za prazen nič toliko kletev, za prazen nič žrtve zdravja, da, celo življenja. In če po- gledam v koledar, vidim, da se je to vršilo v dvajsetem stoletju in če po- gledam v zgodovino, čitam, da se imenuje to stoletje vek kulturnega viška. Kakšna ironija!

Napisal sem to zgodbo v spomin somučnikom, ki so z mano potili krvavi pot, napisal pa sem jo tudi vsem tistim, ki tako slepo koprne po »sladkosih« vojaškemu stanu. Napi- sal sem naпослед to zgodbo v raz- svetljenje vsem tistim, ki v neved- nosti izzivajo strahoto vojske.

Ali revna, komaj vidna je slika, v nobeni primeri skoro z grozoto vojne, kjer žvižga mesto papirja svi- nec svojo smrtonosno arijo, kjer je človek čisto negotov celo za najbli- žjo bodočnost, kjer ni prijatelj in znanec, ki bi dal zavetja trudnim in lačnim, kjer nihče ne ve dneva, ki prinese odrešenje trpljenja in po- manjkanja. Gnijo tam trupla tisočev in spet drugi tisoči krvave iz globo- kih ran in spet drugi tisoči tožijo in plakajo zapuščeni, sirotni, brez oče- ta, sina, brata, ženina . . . Kje je še vek kulturnega viška!

1. davek na kontingentirani špirit se zviša od 90 v na 1 K 40 v, 2. na špirit izven kontingenta od 1 K 10 v na 1 K 60 v; 3. znižanje alkoholnega kontingenta; 4. znižanje bonifikacij v tej izmeri, kakor bodo to storili na Ogrskem; 5. obdajati je le resnično produkcijo alkohola; 6. dne 1. maja 1913 (?) v prometu se nahajajoče žgane pijače je naknadno obdajati s 50 v od 1 litra alkohola.

Kar se tiče zvišanja davka nava-ja poročevalec, da vzlic zvišanju v tem oziru še vedno zaostajamo za drugimi državami. V Nemčiji n. pr. znaša davek 1 K 73 v. Dočim je nosil davek na žganje pri nas doslej niti ne 4 milijone, je znašal ta dohodek n. pr. na Angleskem in v Rusiji blizu 10, na Francoskem blizu 9 milijonov.

Predlogi na popolno odpravo kontingenta in bonifikacij so bili odklonjeni. Vzlic temu so po mnenju poročevalčevem dnevi kontingenta šteti.

Preodkazi deželam iz davka na žganje.

Država si iz zvišanja tega davka ne lasti nikakega dobička. Država si pridržuje glasom proračuna za l. 1913 določeno vsoto 78 milijonov, od katere daruje pol milijona Istri, Goriški in Dalmaciji, ves presežek dobe dežele. Dobe torej na znesek 59 K pri hektolitrju odpadlo kvoto, z dosedanjimi preodkazi po 20 K vred, delež 70 K, to je polovico na 140 K zvišanega davka. Po konsumu v l. 1911, po 1.167.000 hl bi znašal davek 163.338.000 K, od katerega bi državi in deželam pripadla po ena polovica 81.669.000 K. Ker pa je računati, da bo vsled zvišanja davka padel konsum recimo na 1 milijon hl, tedaj bi od davka 140 milijonov pripadlo državi v vsakem slučaju zagotovljenih 78 milijonov, deželam pa 62 milijonov, to je za 418 milijonov več kakor po proračunu za l. 1913.

Pravična porazdelba preodkazne vsote na dežele bi bila po konsumu alkohola v dotičnih dezelah, kajti dežele imajo pravico. določiti doklade posrednim davkom in je država pravzaprav samo njihov davkar. S tem pa bi bile prikrajšane dežele z malim konsumom. Razen tega se je l. 1901 posameznim deželam, ki so vže dotlej iz avtonomnih doklad na žganje prejemale višje zneske, kakor bi jim pripadalo na podlagi konsumna in na podlagi zvišanja davka za 20 kron, nekaj primaknilo, takozv. precipije. Kranjska je n. pr. dobila precipij 545.318 K.

Z ozirom na vse te okolnosti so se pogodili na ta-le ključ. Od recimo za 60 milijonov zvišanega davka se razdeli 35 milijonov po ključu iz l. 1901 (na Kranjsko pride 4.5253 del, torej 1.583.855 K); 10 milijonov se razdeli po ključu števila prebivalstva l. 1910, (na Kranjsko pride 1.8409 del, torej 184.090 K) in zadnjih 15 milijonov je razdeliti po čistem konsumu (na Kranjsko pride 1.6851 del, torej 252.765 K). Kranjska dobi potemtakem iz davka na žganje 2.020.710 K, dočim je dobila l. 1910 samo okroglo 950.000 K in l. 1911 — 1.021.151 K.

(Dalje prihodnjic.)

Tajnosti z opatijskega sestanka.

Po naključju so nam prišle v roke beležke, ki si jih je na klerikalno-pravaškem sestanku v Opatiji sproti delal eden izmed hrvaških udeležencev.

Beležke so tako zanimive, da jih priobčujemo v naslednjem v točnem slovenskem prevodu, nekatere posebno važne in markantne odstavke pa v hrvaškem izvorniku.

Predsednik dr. Mile Starčević pozdravlja vse prisotne. Predmeti razprave so velike važnosti. Zdi se, da se z neke strani želi naše vjedjenje razrušiti.

Razpravljalo se bo o poedinih pokrajinah posebe. Opozorja na tajnost razprav. Ta opozoritev pa se mu zdi zategadelj potrebna, ker so bile razprave ljubljanske konference proti pravilniku priobčene v javnosti, a še te krivo.

Dr. Prebeg čita popis prisotnih in zapisnik o ljubljanski dne 20. oktobra 1912 se vršeci seji vrhovne uprave.

Stjepan Zagorac poroča: I. o Banovini. To poročilo bi se naj obelodanilo v posebni brošuri. Pričelnja s fuzijo pravašev. Omenja žalostno razcepljenost pred fuzijo, a nato grožnje nasprotnikov, ko je bila fuzija izvedena. Navaša pravaško spomenico s 55 podpisov. Ugovarja, da bi bila ta spomenica vzbudila po monarhiji nezadovoljnost. Poudarja važnost jugoslovanskega vprašanja. Omenja žrtve za edinstvo naroda (Sahinagić in drugi). Nadaljna kontrakcija sil je pakt in njegova posledica komisariat.

Proti komisariatu nastopa narod na svečanih zborovanjih. Komisariat divja (harači), ali se izvaja edinstvo Hrvatov in Slovencev, ki strmolavljaja Cuvaja. Treba je sedaj delo nadaljevati, ker je z balkansko vojno napočil čas, ko lahko svoje pravice možko zahtevamo. Prepričan je, da na te pravice ne bomo več dolgo čakali in da bomo ostali, kar smo bili, Hrvati in Slovenci. Hoteli so nas izzvati na nemire, ali jih je stranka preprečila iz ljubezni nasproti narodu, toda sedaj si stranka umiva roke. Mera je polna.

V pričakovanju spremembe v monarhiji je treba naše vrste stisniti in se ne spuščati v — ciganije. To bi bil zločin proti narodu. Navaša neke vesti v časopisih.

II. Razmere v stranki. Omenja list »Draug« in njeno pisanje, da hočejo nekateri pravaši v Pešto, toda list ni navedel imen. Madžarom je samo ležeče na tem, da ponovno zasigura delegacijo. Stranka tega ne sme dovoliti.

Poslana so bila pisma v pokrajino in hotelo se je snovati strančice. Elegović, bivši član, je govoril nasproti nekaterim poslancem za barona Raucha in da le-ta računa na nje. Čita statut o izjavah poedinih članov, pogajanja, in navaša nekatere paragrafe.

Odločitev o prevzetju vlade prepušča stranka popolnoma koaliciji. V vlado ne vstopi.

Obširno govori o Rauchu. Zdi se, da hoče pripravljati pot koaliciji.

Omenja zamero glede dr. Horvata. Po Rušićevu izjavi je nastala napetost. Vodstvo je prepričano o Horvatovinedolžnosti. Sodbe vodstvo ni izreklo. Omenja, kako je bil dr. Horvat zaprt z znanjem komisarija Cuvaja. Ker so zaradi te afere jeli metati blato na stranko, je moral poslovni odbor Horvat. stvar oddeliti od stranke, ker stranka Horvata ni mogla ne braniti, ne obsoditi. Ti napadi so celo došli do najvišjega mesta. Stranka niti danes ne izreka svoje sodbe, marveč jemlje na znanje dr. Horvatovo izjavo in mu izvoli namestnika. Dr. Horvat naj se ne vda nikomur, dokler se stvar ne razbistri in njegovi prijatelji naj složno delujejo z ostalimi člani stranke.

Glasove o razkolu je treba dovesti na pravo mero. Zato ni bilo treba prirejati slavnosti v spomin človeku, ki je bil predmet tolike zmede.

Ni se priredila proslava Starčevića.

III. Odnosi napram drugim strankam.

IV. Omenja željo Madžarov, se pogajati s stranko prava. Treba se bo odločiti. Priznava, da bi se tudi danes lahko oživotvoril velik del strankinega programa (dokaz pakt). Kaj bi se moglo storiti, da se uvede ustavnost? 1.) Ogrska bi morala priznati popolno ravnopravnost. 2.) Financijalne in gospodarske točke. (Čita tako hitro, da mu ni mogoče slediti.) 3.) Jezik, zastave, veto.

Predlaga resolucijo: zaupnico upravi, protestira se proti nezakonitostim, pozivlja se merodajne faktorje v monarhiji, da dajo Hrvatom njihove pravice, sicer odklanja stranka vsako odgovornost, ako se ne bo v Hrvaški vodila čista, samo narodna politika Hrvaška...

Drugi del teh zanimivih beležk priobčujemo v hrvaškem izvorniku. Evo jih:

Don Prodan boji se razkola u središnjoj i južnoj Dalmaciji poradi balkanskoga pitanja. U Dalmaciji prevladava srbofilstvo iz ljubavi za slobodom. Kako se prema tomu ima vladati, pozvana je stranka, da dade. Naša je dužnost, paziti s a m o na interese našega (scil. hrvatskoga) naroda. Boji se, da će skoro biti pravaša srbofila i pravaša Hrvata. Danas već ima pravaša, koji se zovu Srbima, a tu je i članova uprave naše stranke. (Posle Turske Austrija je na redu.) Tu je potrebno, da stranka dade direktivu i tko se ne pokori, ne spada u stranku, da ne bude stranka revolucionarnim pokretom kompromitirana. Prijatelja nemo, a samo se pameću a ne silom možemo spasiti. — — — — — Slobodan je Balkan, velika napast za nas. Mi nemamo pomladka. U »mladohrvatskoj stranki« nema ništa pravaškoga. Želio bi, da se stvori resolucija za omladinu, da ju se od zla odvrat. Ako se kod nas dogodi, što se je dogodilo u Beogradu, ko će nas spasiti? Za to treba eliminirati sva pitanja, koja bi nas kompromitovala. To su Baikan i naša omladina. Omladina bi pristala uz nas, kada bi vidila, da nosimo u srcu, što ona. Zato bi želio, da se u resoluciji zauzme stanovište i označi taktika prema Balkanu i Monarhiji.

Dr. Dučić: Mi imamo sjednicu u nedelju, gdje ćemo razpraviti naše interne stvari. Htjeo bi, da se u resoluciji izrazi naše pouzdanje u braću Slovence i to baš povadi struje neke u Dalmaciji.

Marušić - Gjelčić: Htjeo bi, da se obratimo na narod proglasom, a ne stvaramo resoluciju.

Dr. Starčević: Ima se ričiti spor između kluba u Dubrovniku i uprave stranke u Dalmaciji. (Izvišćuje Prodan.)

Dr. Laginja izvišćuje o Istri i želi, da se u komunikuju spomene ravnopravnost Talijana sa Hrvatima i Slovincima.

Dr. Šusteršić govori o vanjskom položaju. Spominja pregovaranja među pravaškim zastupnikaz Banovine. Ne budimo nervozni, ako je netko drugog mnijenja, ili ako slavi kojega pokojnika. Ne rekrimirajmo već; nego budimo složni pod barjakom Antuna Starčevića. Zamjera onim Slovincima, koji su uveli književni slovenski jezik. Danas je uvjerenie slovenskog naroda, da mu je budućnost sa Hrvatima. Hrv. - slov. klub je posljedica te misli. Slaže se s Prodanom: mi moramo zauzeti jasno sanovište prema Balkanu i gibanju u našim krajevima. Hrvatska država je nemoguća bez...

Tu nehajo beležke, prav na mestu, kjer bi nemara bile najbolj zanimive. Toda že iz priobčenih beležki si lahko vsakdo ustvari deka jasno sliko klerikalno - pravaške konference v Opatiji.

Pripominjamo še, da je na sestanku eden izmed slovenskih klerikalcev predlagal, naj bi se sprejela resolucija, v kateri bi se naj protestiralo proti zverstvom, ki so jih baže zagrešili Srbi nad katoliškimi Arnavti in nad patrom Palčcem.

Radi tega predloga je došlo do nesoglasja med slovenskimi klerikalci in hrvaškimi pravaši. Predlog so nato odložili in menda tudi opustili. Zakaj? To je bilo povedano v našem listu že med brzojavnimi vestmi preteklo soboto.

Z ozirom na vest raznih listov, ki smo jo zabeležili tudi mi, da se je opatijski sestanek izrekel za nemščino kot notranji uradni jezik pri železniški upravi v Bosni in Hercegovini, piše včerajšnja »Hrvatska«, glasilo hrvatske stranke prava: »Takisto je navadna izmišljotina, da je dr. Mandić ali kdo drugi dokazoval, da se »bosanski Hrvati morajo zavzemati za nemški notranji jezik iz dinastičnih in strateških motivov.« Res pa je, da je v tem vprašanju mišljenje nas vseh eno in isto, a zaključek je jasen vsakomur.

Beležimo pojasnilo, ako odgovarja resnici, z zadoščanjem, sicer pa bo pokazala najbližja bodočnost, kako bo z nemščino kot notranjim uradnim jezikom pri bosanskih železnicah!

Vojna na Balkanu.

Obstreljevanje Skadra.

Obstreljevanje Skadra se je v polnem obsegu zopet pričelo. Kakor poročajo s Cetinja, so Turki izvršili s Taraboša napad na črnogorske pozicije. Črnogorska pehota je stopila nato v akcijo in se je razvil lud boj. Krivda, da se nadaljujejo boji pri Skadru, zadene tedaj Turke in ne Črnogorcev, vsled česar je tudi vsaka akcija proti Črni gori popolnoma neupravičena. Tudi srbske čete se udeležujejo obstreljevanja Skadra, ker srbska vlada še ni odgovorila na korak velesil, vsled česar imajo Srbi še proste roke. Da Črna gora ni pustila tujih vojaških atašeev v Skader se sicer še ne potrjuje, vendar je zelo verjetno, da črnogorska vlada ne bo pripustila, da bi tuji vojaški atašaji prevzeli nalogo, ki pristaja Črni gori sami. Poroča se, da se sliši gimenje topov od Rjeke. Kakor poročajo nekateri avstrijski in angleški listi, je mesto Skader strahovito trpelo.

Demonstracija vojnega brodovja.

Z Dunaja poročajo, da bo imela demonstracija vojnega brodovja, ki naj prisili Črno goro, da se ozira na voljo Evrope, mednarodni značaj. Na Dunaju samem pa priznavajo, da je zelo dvomljivo če bo na papirju stojiče mednarodni princip tudi v resnici prišel do veljave. Francoska in Rusija se take akcije ne bosta udeležili in tudi Italija bo ostala pasivna. Druge vesti pa vedo, da je italijansko vojni brodovje v neapolskem pristanišču pripravljeno, da odplove. Na noben način pa Avstro-Ogrska ne more z gotovostjo računati na pomoč Italije.

Anglija hoče ostati tudi popolnoma pasivna, tako da bi bila vsa akcija popolnoma prepuščena Avstro-Ogrski. Glasom poročil iz Londona se je glasil sklep konference veleposlanikov od začetka tako, da ni treba, da bi se demonstracije udeležile vse velesile, ker bi bilo to napram Črni gori nepotrebno, marveč da za-

dostuje, če demonstrirate dve velesili.

Kakor je izjavil ruski veleposlanik v Parizu Izvoljski včeraj popoldne v francoskem zunanem ministertvu, se Rusija na noben način ne bo udeležila nasilnih korakov proti Črni gori. Ta sklep Rusije pripišeju direktnemu vplivu Izvoljskega. V petrogradskih političnih krogih tudi ne pričakujejo od avstro-ogrskoga koraka proti Črni gori nikakršnega posebnega uspeha, nasprotno so mnienja, da bo avstro-ogrška akcija popolnoma brezuspešna.

Nesramno obrekovanje.

»Osservatore Romano« priobčuje sledečo izjavo: »Prosim, da se priobči sledeča izjava: Dne 22. t. m. (marca) me je prosil črnogorski generalni konzul v Rimu za izjavo, ali so Črnogorci v okraju Ulčinja mučili 300 katoličanov, da jih prisilijo, da prestopijo v pravoslavje. Odgovoril sem, da se katoličanom onega okrajja, ki je podvržen moji jurisdikciji ni godila nobena sila. Vsled slabih zvez tedaj še nisem vedel, da so prestopili katoličani v okrajih Peč in Djakovica k pravoslavni cerkvi. Dasiravno ne spada niti to niti ono mesto pod mojo jurisdikcijo, sem takoj protestiral pri črnogorski vladi proti temu spreobračanju. Danes mi je odgovorila črnogorska vlada (?), da ne bo stavila nobenih zaprek, če bodo hoteli spreobrnjeni zopet vstopiti v katoliško cerkev. Nikola Dorecichi, knezoškofo barski.«

Značilna je ta izjava zlasti zato, ker je knezoškofo barski kar naenkrat dobil boljše informacije, kakor jih je imel prej, ko je moral priznati, da se nikomur ni godila sila. Resničoljubnost je zelo lepa stvar za cerkvenega dostojanstvenika.

Skupni korak velesil pri porti.

Iz Carigrada poročajo, da je dojen diplomatskega zbora v Carigradu obmejni grof Pallavicini v navzočnosti drugih veleposlanikov izročil turškemu zunanemu ministru kolektivno noto velesil.

Nota zahteva kot mejo direktno črto Enos-Midija in ne, kakor se je prej mislilo, črto ob reki Marici in Ergeni. Govori se, da so izjavile velesile, da ne morejo podpirati zahtev Balkanske zveze po vojni odškodnini. Druge točke so baže identične s sporočili, ki so jih dobili tudi že zavvezniki. Nota zahteva, da se ustavi vojnne operacije takoj, ko sprejme Turčija predpogoje miru.

Štajersko.

Iz Hrastnika. V nedeljo, 6. aprila, ob pol 4. popoldne priredita obe Ciril-Metodovi podružnici skupno z Narodno čitalnico v veliki dvorani konzumnega društva veselico z gledališčno predstavo E. Gangla: »Sin«. Poleg tega so na sporedu še šaljivi nastopi, in da točka, prosta zabava, ne bo pozabljena, ve vsak, kdor pozna hrastniške veselice. Za trdno se torej nadejamo, da nas na ta dan obiščejo tudi okoličani in da ne bo izostalo naše delavstvo, smo nastavili vstopnino zelo nizko. Naj bo torej ta dan združeno veselo s koristnim, mnogo veselega občinstva naj pripravi mnog dar naš Ciril-Metodovi družbi in naši delavni čitalnici.

Shod Narodne stranke v Zalcu. V nedeljo dne 30. marca se je vršil pri H o d n i k u prav dobro obiskan javni shod Narodne stranke. Prišli so v prvi vrsti tržani, pa tudi iz Griž, Gotovelj in celo iz Braslovč je došlo lepo število zavednih mož na zborovanje. Shod je otvoril Fr. Pika, predsedoval mu je pa žalski župan Jos. Širca. Deželni poslanec dr. Kukovec je razpravljal v svojem obširnem govoru o treh točkah: o svojem stališču napram obstrukciji slovensko-klerikalne stranke v štajerskem deželnem zboru, o razmerah v celjskem okrajnem zastopu in o dogodkih na Balkanu. Govornik je posebno ostro šibal postopanje vlade glede celjskega okrajnega zastopa. Dasiravno vlada vidi in sliši, da hoče pretežna večina v celjskem okraju nove volitve v okrajni zastop in dasiravno vlada sliši naše proteste proti gospodarstvu, slovenskemu ljudstvu sovražnih nemških uradnikov v okrajnem zastopu pa vendar nič ne stori. Da je le majhna peščica renegatov v Celju zadovoljna, želje slovenskih davkoplačevalcev in državljanov avstrijskim birokratom v Gradcu in na Dunaju niso upoštevanja vredne. Ko je dr. Kukovec razpravljajal o zadnjih dogodkih na Balkanu in opisoval posledice cele balkanske vojne tudi za nas Slovence, so mu zborovalci burno pritrdili. Govornik je izrekel mnienie, da mora biti naš cilj politična združitev vseh avstrijskih Jugoslovancev v eno upravno celoto, ki bi bila enakovred-

na češko-poljsko-nemški Avstriji in Ogrski. Na predlog žalskega tržana Fr. Pika je sklenil shod poslati bolgar. ministrskemu predsedniku Geš o v u sledečo brzojavko: »Na javnem shodu Narodne stranke na Štajerskem v Zalcu zbrani Slovenci se radujejo s svojimi južnimi brati ponovnih silnih zmag slovenskega orožja nad stoletnim turškim tlačiteljem slovanstva. Prisrčno častitajo jugoslovanskim junakom in jim želijo obilnega sadu velikanskih vojni uspehov«. Dalje se je sprejela na predlog župana Širca sledeča resolucija: »Na javnem shodu Narodne stranke v Zalcu zbrani zborovalci izrekajo deželnemu poslancu dr. Kukovecu svoje popolno zaupanje ter se mu zahvaljujejo za njegovo delovanje. Zlasti pa odobravajo njegovo stališče napram klerikalni obstrukciji v štajerskem deželnem zboru, ker smatrajo isto kot gospodarskim koristim slovenskega naroda na Štajerskem zelo škodljivo. Pozivljejo slovenske deželne poslance, da se nemudoma povrnejo k rednemu, smotrenemu delu. Glede celjskega okrajnega zastopa se je sklenilo na predlog Edv. Kukca sledeča rezolucija: Na javnem shodu Narodne stranke v Zalcu zbrani zborovalci zahtevajo, da se komisariat v celjskem okrajnem zastopu nemudoma odpravi in se takoj razpiše nove občinske volitve, da se tako onogoči v zakonu zajamčena okrajna samouprava mesto gospodarstva ljudstvu tujega uradnika, ki njegovih potreb ne pozna. V razgovoru je dr. Kukovec odgovoril na nekatera vprašanja. Glede nameravane ustanovitve naprednega političnega društva za Zalec in okolico je pojasnil dr. Kalan, da so pravila že vložena, da se pa društvo ne bo ustanovilo samo za ožji žalski okoliš, temveč za celo Savin. dolino. Posestnik Gola v š e k iz Griž je želel spremembo določil glede šolskih zamud; ta določila so za kmeta krivična in pretrda. Shod je lepo potekel in bo ostal zborovalcem gotovo živo v spominu.

Vojnik. (Občni zbor C. M. podružnice.) V torek 25. t. m. se je vršil v našem trgu občni zbor podružnice C. in M. družbe. Sklicala ga je stari odbor največ po inicijativi g. Antona Brezovnika in g. učitelja Rude Zupaneka. Povabilo se je tudi zaslužnega in zelo delavnega potovalnega učitelja Ante Bega. Podružnica se je ustanovila leta 1890., v tistih idealnih časih slovenskega prebujenja, ko so šli duhovni in posvetni Slovenci roko v roki za našo šolsko družbo. V 23 letih svojega delovanja je primaknila že marsikak kamenček na altar domovini, dasi ni bila vedno vzorna; posebno je postala mlačna v zadnjih letih, ko ji je predsedoval bivši družbin potovalni učitelj Ivan Prekoršek. V teh časih ni sklicevala niti občnih zborov, niti ni pošiljala družbi prispevkov, izvzemši enkrat borih 8 K, ki jih je pa nabral neodbornik. — Sklenilo se je sedaj »napraviti iz podružnice vzor delujoče trdnjave v našem lepem trgu. Udeležba sama je pokazala, da je naše prebivalstvo prepojeno z narodno zavestjo. Dasi se radi pičlega časa ni dalo uspešno agitirati za zborovanje, je bila udeležba nad vse pričakovanje dobra. Zborovalci so pozorno sledili g. Begu, ki je v stvarnih besedah razložil pomen naše šolske družbe, orisal njeno obširno in krepko delovanje, ter vspodbujal navzoče k pristopu. Takoj drugi dan je štela podružnica nad 50 članov. Agitiral je tudi za narodno blago, ter rekel navzočim, da naj se ga kjer le mogoče poslužujejo. Največ po njegovi inicijativi se je tudi spremenila firma naše podružnice, ki se je prej imenovala »za Škofjo vas in okolico«. Sedaj pa je preložen sedež v trg Vojnik sam in vsak kraj v okolici ima svojega poverjenika. S tem je pa tudi zagurano delovanje podružnice. H koncu je razložil še različne formalnosti za odborniško delovanje in čestital zborovalcem na njihnem navdušenju za družbo. Navdušeno so se mu zahvalili za njegove krasne besede. — Nato se je izvolil odbor, ki je porok za uspešno delovanje naše podružnice. Na predlog g. cand. med. M. V. Brezovnika se je izvolil sledeči odbor: Prvomestnik g. Ivan Kvac, nadučitelj v Šmartnem; za namestnico ga. Rezika Grein v Vojniku; tajnik g. Rude Zupanek, učitelj pri Novi cerkvi; namestnica njegova g. soproga Ana Zupanek; blagajnik g. Vlado Brezovnik iz Vojnika; namestnica ga. Olga Brezovnikova; v odbor so izvoljeni sedeči: ga. Heda Smolnikar, g. Anton Brezovnik, g. Ivan Stukelj, nadučitelj na Frankolovem, g. Fr. Goričan, g. Jožef Dremelj, g. Valentin Kranjc; za namestnike pa ga. Pepica Urata-rič, g. Fran Fijavž, g. Anton Strigelj, g. Anton Gmeiner. — Pri slučajnostih so se prereševala vprašanja, tičoča se podružnice

same in družbe sploh. Svetovala se je od strani zborovalcev loterija v prid družbi. G. Beg je odgovoril, da se je o tem že v glavnem odboru govorilo, a da se za enkrat še ni mogla ustanoviti. H. koncu se je g. podpredsednik R. Zupanek zahvalil vsem zborovalcem za lepo udeležbo in jih vspodbujal k pristopu. Vsi, ki so bili zbrani, so navdušeni zapuščali zborovališče in prepričani smo, da bodo svoje navdušenje tudi udeležili s tem, da bodo ostali člani in podporniki podružnice, ki je tako potrebna v našem trgu. Odbor pa nam je porok, da ne bo ostalo samo pri besedah, kakor pred nedavnim časom, temveč, da se bo res delalo.

Iz Čmureka poroča »Montagszeitung« o večji avtomobilni nesreči. Lastnik garaže »Imperial« v Gradcu Halleux se je peljal s svojo ženo, šoferjem Schmidbauerjem, njegovo ženo in stricem v 60 HP vozu proti Čmureku. Na nekem ovinku je najbrž odreklo krmilo in voz je vrglo s ceste po jako strmih brežuljku proti nekemu drevesu. Halleux in Schmidbauerjev stric sta težko ranjena, ostali pa lahko ranjeni.

Iz Dola pri Hrastniku nam poročajo, da se bo tam ustanovila podružnica Ciril-Metodove družbe. Ustanovni občni zbor se vrši meseca maja.

Slovensko gledališče v Mariboru. Naša gledališka sezona se bliža svojemu koncu. Uprizorila se še samo dve igri in sicer 6. aprila ob pol osmih zvečer ruska ljudska igra »Naš župnik gospod Jakob« in 20. aprila: »Rokovnjači«. Dramatično društvo pa upa, da bo s tema dvema igrama zadovoljilo občinstvo in da bo poset vsaj toliko povolen, da mu ne bo treba zaključiti sezone z izgubo, kakor dosedaj že dve leti.

Koroško.

Samomor vojak. V gostilni »Zur Lokomotive« v Celovcu se je zasturpil lovec 19. lovskega bataljona Ludvik Dombo. Bil je na velikomnem dopustu v Pešti, odkoder se je vrnil en dan prepozno, češ da je mati na smrtni postelji. Ker tega ni mogel dokazati, so mu zapretili s kaznijo. Mož se je tako prestrašil, da je pobegnil iz vojašnice, delj časa okrog popival, nato pa se je v zgoraj omenjeni gostilni zasturpil. Prepeljal ga so ga v brezupnem stanju v vojaško bolnišnico.

Roparski umor. Pri št. Rupertu v Celovcu so našli v hlevu zadavljeno 67letno dnarico pri posestniku Weinländerju. Marijo Tratnikovo Morilec jo je napadel in zadavil, nato pa jo je okradel. V njenem vrvčku so našli samo še par cunaj, vse prilhanke ženice, ki je bila zelo modna in varčna pa je morilec odnesel. O roparju nimajo do sedaj še nobene sledi.

Dva požara. Prednočnem v noči pred sejmom je izbruhnil požar v Cerkevni ulici v Šentvidu. Začela goreti ena hiša in sicer naenkrat v dveh krajih. Hiša je popolnoma gorela. Bila je velika nevarnost, da bi ogenj razširil po celi soseski. Ogenj je bil bržkotte podtaknjen. — V Spitalu ob Dravi je pogorela tovarna Loibneka in mizarška delavnica Josipa Sommergerja. Tudi tu je bil ogenj bržkotte podtaknjen.

Ponarejeni petkronski tolarij prozijo po Beljaku. Tolariji so dobro ponarejeni, samo obrobni napis je pomaknjen. Sumijo, da so ponarejene tolarije prinesli neznani razpečevalci iz Sarajeva.

Primorsko.

Tržaška porota. Obravnava proti Karlu Guera zaradi žaljenja sesti potom tiska odpade. Danes se vrši obravnava proti Josipu Marjanu zaradi umora.

Pod vlak je skočila v Trstu letna Gizela Leban v Trstu. Strovo odjaja je vlak ustavil in izpod strova so potegnili samomorilko, kateri so kolo odrezalo obe nogi nad kolenom. Odpeljali so jo v brezupnem stanju v bolnišnico. Lebanova je izjavila, da je izvršila samomor vsled nesrečne ljubezni.

Nesreča na parniku. Na norškem parniku »Bratand«, ki je sedel v Škedenju, je padel prvi častnik E. Hansen, zadet od kosa železa, ki je priletel iz skladišča več metrov globoko raz lestvo in se tako poškodoval, da je tekmo pol ure umrl.

Stavka pristaniških delavcev v Dubrovniku. V Dubrovniku je začelo stavkati okoli 300 pristaniških delavcev, ker jim delodajalci niso hoteli zvišati plač in skrajšati delavnega časa. Skladišča so že prenapolnjena in vse delo v pristanišču zastaja. Vsa posredovanja so zaman, delavci zahtevajo, da se ugodij njihovim zahtevam, drugače ne gredo na delo in se rajši izselijo.

Štirikratni umor iz maščevanja. Kakor smo poročali je pobegnil iz Ljubljane kaznenec Josip Braidach in se odpeljal v Pindurice pri Reki. Tam je ustrelil s revolverjem svojega bivšega gospodarja Vučiča, njegovo ženo, njegovo šestletno hčerko in enega delavca, ki je bil slučajno navzoč. Morila se prijeli in na policiji je mož popolnoma mirno izpovedal, da je pobegnil iz ječe samo zato, da se maščuje nad Vučičem. Žena Vučičeva je namreč Braidacha ovadila in vsled njune ovadbe in vsled pričevanja njenega moža je bil namreč Braidach obsojen. Žena in hčerka sta obležali po napadu mrtvi, njen mož pa in delavec sta umrla par ur pozneje.

Dnevne vesti.

Blamaža deželnega odbora. Kranski deželni odbor poskuša na vse načine, da bi razširil svojo oblast. V vsako stvar se vtika, tudi če leži na dlani, da ga nič ne briga, v vsaki stvari hoče odločevati, tudi če je še tako očitno, da ne spada v njegov obseg. V nobeni kronovini našega cesarstva ni toliko kompetenčnih konfliktov z deželnim odborom, kakor na Kranjskem in zlasti je mestna občina vsak čas prisiljena, da brani svojo avtonomijo in svoje pravice proti nasilnosti klerikalnega deželnega odbora. Celotno v tržne zadeve ljubljanske občine se je vmešal deželni odbor. Vodila ga je pri tem sama strankarska strast. Deželni odbor je hotel na ljubljanskem trgu komandirati — da bi tako povečal svoj politični vpliv in vcepil prodajalcem in prodajalkam mnenje, da mestna občina z županom vred še na trgu nima nobene besede, ampak da gospodarijo na trgu klerikalci. Znanost so šikane, s katerimi se je deželni odbor lotil mestne občine zaradi zeljarja Kačarja in zeljarice Marenkove. Govorili smo o tej na sebi tako malo zanimivi in malo pomembni stvari že tolikrat, da tega zelja pač ne bomo pogrevali. Ni šlo toliko za Kačarja in Marenkovo, kakor za vprašanje, če ima deželni odbor sploh pravico, se vtikati v tržne zadeve ljubljanske občine, ali če te pravice nima. Nasilnost dež. odbora je primorala mestno občino, da s pritožbami na upravno sodišče dožene mejo med pravicami mestne občine in dež. odbora, da dež. odbor ne bo mogel segati v področje, kjer nima besede. S pritožbo zaradi zeljarja Kačarja in Marenkove je mestna občina dosegla popoln uspeh. Upravno sodišče se je postavilo na stališče mestne občine in je izreklo, da deželni odbor nima v ljubljanskih tržnih zadevah ničesar govoriti. Kdor se spominja, kaj so klerikalci vse govorili in pisali v tej zadevi, kako so ščuvali in grozili in se trudili vzbuditi mnenje, da komandira deželni odbor tudi na ljubljanskem trgu, tisti bo znal ceniti, kako veliko blamažo je deželni odbor dosegel. Klerikalci bi se radi nekako zmazali in blebečajo, da je občina s svojo pritožbo sama sebi kompetenco ostrigla. To je seveda otročarija, kajti zmazalo je stališče, katero je zavzela mestna občina, zmazal je pravni nazor, ki ga je zastopala mestna občina. In, kar je glavno, dognalo se je, da ta od strankarske strasti prevzeti deželni odbor nima v tržnih zadevah prav ničesar govoriti.

Družba sv. Mohorja. Piše se nam: Nabiranje udov je letos po nekaterih krajih šlo strašno težavno od rok. Kljub neprestanemu pridiganju iz lece ljudje niso in niso hoteli. Kar topi so bili za vse prigovarjanje. Tudi molitvenik za »Krščanske matere« (ali so drugačne tudi?) ni nič kaj posebno vlek. Ljudstvo več ne zaupa družbi, ki ga je štiri leta zaporedoma »za norca imela« s krparijami monsignora Val. Podgorca. Ta si je sicer izsilil z njimi ime cerkvene pisatelja, molitvenike pa si ljudstvo kupuje na — sejmihi... Tudi vest »Slov. Naroda«, kako družba izposoje in izgublja društveno premoženje, je napravila velikanski vtisk. To je menda tisti denar, ki ga plačujejo dosmrtniki: 30 K za vselej. Na jesen tirjamo udje na vsak način račun — račun, slišite! — kakor je bil nekdanj v navadi: Kako se je porabil denar, oziroma kje je naložena glavica dosmrtnikov. Če pa v Celovcu ne vedo, kako se taki računi polagajo, naj vzamejo v roke letošnji »Koledar družbe sv. Cirila in Metod«; tam najdejo pravi vzor, kako se računi polagajo o tekočih prejemkih in naloženih glavninah.

Pritisk na gasilce. Kakih sredstev se poslužujejo klerikalci, da bi dobili napredna gasilna društva v svoje roke, nam kaže jasne slučaj v Mostah. Slavnostni Oražem v Mostah je obljubil tamošnjemu gasilnemu društvu, da bo prispevala občina

za požarno lestvo. Odbor je tem besedam verjel in naročil lestvo za 1400 K, s tem pa se je društvo tako zadolžilo, da je nujno potrebovalo podpore. Ko pa se je gasilno društvo obrnilo zopet do Oražma zaradi prispevka občine, je ta popolnoma pozabil na svojo obljubo ter izjavil, da bo dobilo društvo podporo od deželnega odbora, toda le, če pristopi Deželni zvezi gasilnih društev. Ta slučaj jasno kaže, da klerikalci niso nobeno sredstvo prepodlo, da oškodujejo naprednjake.

Avdiženje v Komenskega ulici. Da bodo dobronjski volilci vedeli, kako slabo gre dobronjskemu županu in kake pomoči je potreben, jim povemo, da hodi v Ljubljano v Komenskega ulico v avdiženje.

»Slovenska Matica«. Odborova seja bo v četrtek, dne 3. aprila ob 6. zvečer.

Protialkoholni povezje. Pri »Protialkoholni zvezi« je bil v zadnjem času nastavljen 21letni Ivan Sajovic, doma iz Velesovega pri Kranju. Sajovic je menda nabiral člane in podpornike ter sprejemal od njih tudi prispevke. Nabran denar ni izročil društvu, marveč je z denarjem neznano kam pobegnil. Po izjavi župnika Janeza Kalana je Sajovic povelil okrog 1000 kron. Ali je ta Ivan Sajovic identičen z junakom istega imena, ki je bil svoječasn pisar pri notarju Hafnerju v Kostanjevici?

Predavanje v Litiji. Danes, v torek 1. aprila, bo predaval prof. dr. Ilišič v Sokolskem domu v Litiji o Skadru, o zgodovini in pesmi jugoslovanski. Vstopnine ni.

Odpovedan poset. Kakor nam brzojavno poročajo iz Novega mesta, je danes boben pred občinsko hišo naznanil, da je poset dež. glavarja dr. Susteršiča odgojen na nedoločen čas. Kandija je vsa razočarana, ker je že ves dan paradirala v zastavah, kar so zaukazali oče Štembur.

Hud udarec klerikalni strahovladi v Prečini. Poroča se nam: V sobotnem »Slov. Narodu« omenjena občinska seja v Prečini naj služi naprednjakom po doželi za zgled, kaj lahko premore samo trojica razvednih mož tudi proti sedemkrat večji klerikalni večini. Kakor je »Slovenski Narod« že poročal, so prečinski klerikalni odborniki doslej mislili, da je občinska seja nekaka spovednica, h kateri ne sme nihče drug kakor tisti, ki se spoveduje, in da mora vse, kar se v seji razpravlja, ostati s sedmimi pečati zapečatena uradna tajnost. To mnenje sta vzdrževala župnik Šmidovnik in vsakokratni župan, zadnji župan pa še posebno. Če je kdo prišel k seji, ki ni »za moža«, sta ga župnik in župan kar pregnala iz sobe. Ker se je šlo pri nedeljski seji za tako važne občinske zadeve, se je od napredne stranke delalo na to, da se te seje udeleže tudi drugi občani. Opozorjeni so bili na to tudi klerikalci, da imajo v zmislu § 47. obč. reda pravico iti k javni seji. Toda možje obeh strank so imeli tak strah pred župnikom in županom, da temu kar niso mogli verjeti. Vendar so se v celi občini dobili trije možje, namreč Cvetan iz Gor. Kamenca, Zupančič (Bašel) iz Daljega vrha in Rakoše iz Potočanske vasi, ki so imeli korajžjo in so se podali k odborovi seji. Komaj pa so jih klerikalni odborniki zagledali, že so zagladili krič: ven z njimi! Klerikalcem na čelu je seveda župan Turk najbolj rolnel nad njimi, češ, da nimajo nobene pravice pri seji poslušati. Za županom so se oglašali še posebno Korbar, Potočar (Čampa), Trpin in cela vrsta drugih, da morajo tri trije ven, sicer pa gredo odborniki. Najhujše se je razsajal Potočar, vulgo Čampa, iz Dol. Kamenice, ki niti črke ne pozna, pa se je skliceval na »postav« češ, da on dobro ve, da razun odbornikov nima nihče pravice biti navzoč pri seji. Odbornik gospod Kos je kričoč sicer kazal dotični paragraf občinskega reda, pa vse zastoni. Župan je grozil, da pusti one tri izključiti in da sejo sestra, dokler so oni trije poslalski notri. Tedaj vstopi župnik. Kos ga je opozoril na omenjeni paragraf 47. Župnik je bil v veliki zadregi, ali spričo mu pred nosom se bleščega paragrafa se ni upal ugovarjati, ampak je postavil na laž in sramoto vse svoje odbornike z županom vred. S kislim obrazom jih je opozoril, da »postava tako govori«, da se smejo tudi neobdorniki kot poslalski udeležiti javnih sej. Župan in oni kričači so bili nato poparjeni kakor raki. Seja se je pričela ob navzočnosti onih treh pogumnih mož, ki naj glede močnatosti služijo za vzgled celi občini, posebno pa tistim, ki imajo tako radi naprednost v ustih, dokler je ni treba — javno pokazati. Odbornik Kos je zahteval čitarje zapisnika zadnje seje, česar župan ni postavil na dnevni red. Izkazalo se je pa, da pri tem županstvu najbrže niti rednega zapisnika nimajo, kajti župan se je vdrugič

osramočen izgovarjal, da je zapisnik »pozabil« doma. Nato je prišla na dnevni red točka, ki bo imela za posledice tožbe proti klerikalnim sramotilcem. Šlo se je namreč za ureditev tajniškega mesta. Prejšnjega tajnika so kar na kratko odslovili, na njegovo mesto so dobili nadučitelja. Klerikalci pa je postal tudi ta nevaren, dasi se prav nič ne briga za politiko. Klerikalni zagrizenec Derčar je stavil predlog, da dokler občina ne dobi poštenega tajnika, naj to mesto prevzame župan sam, in tudi vleče še posebej tajniško plačo. Na ta način javno žaljeni nadučitelj je na to žalitev takoj reagiral, zahtevajoč, da mu klerikalci dokažejo, kaj je nepoštenega zakrivil. Klerikalci se niso upali niti besedice črhnuti. Ker je to obrekovanje takoj šlo po celi fari in to učitelju škoduje na ugledu, je isti primoran zahtevati javnega zaodosenja. Klerikalno predrznost pa je — bi s klerikalci lahko rekli — tudi sam bog kaznoval. Med sejo namreč, je prej omenjeni Čampa, ki se najbolj vjeda, dobil sporočilo, da mu je konj kravo pobil in da mora iti takoj domov. Možakar je res moral odrediti od seje, dočim so poslalski ostali tam. Pri točki glede nerednosti občinskih računov je klerikalni žgarnar Rakoše predlagal, da mora Kos, če hoče imeti prepis računov, prepis istih plačati kar naprej. Prvotno je župan to prošnjo sploh odklonil, pregovoril pa ga je Vintar (on pri svoji vesti že ve zakaj), naj se na ta način iz te zagate rešijo, da bo Turk sam prepisal račun, za to pa dobi 100 K nagrade. Ker pa te svote Kos ne bo mogel plačati, bo ta stvar lepo ostala pri starem. Kos je pa izjavil, da mu s tem ne more biti nič pomagano, če bi župan sam prepisoval, kakor bi se njemu zljubilo; on zahteva, da si prepis iz knjige (ki pa je baje že nekam izgubil) sam preskrbi. Župnik je lamentiral, da so to samo nagajivosti. Ko pa je Kos vprašal, zakaj sta Vintar in Derčar leta 1905. zahtevala ravno tako revizijo, o kateri pa še danes nihče ne ve, kako je izpadla, so se jim povesili nosovi. Da ne dožive še večje blamaže, so vseprek vpili in razgrajali, župan pa je kar skakal od točke do točke brez vsake postavne razprave. Kos je imel edino oporo pri Faleskinju, ki pa je iz neznanih razlogov po seji potegnil s klerikalci, češ, da je bolje, da se misel na revizijo občinskih računov kar opusti, ker ne pomaga nič. Gosp. Faleskinj naj se potolaži, da, če drugega ne bo pomagalo, ko pridemo s tistimi občinskimi računi na dan, ki izkazujejo več tisoč kron računске pomote in katerih računov klerikalci — nimajo v rokah. Za enkrat pa je napredna ideja in zavednost le treh odločnih mož že v toliko zmagala, da je vsaj glede udeležbe pri občinskih sejah dosedanja klerikalna strahovlada poražena in blamirana.

Iz Postojne. Dne 28. marca t. l. je umrl v Hrašah bivši posestnik in trgovec v Landoiu pri Postojni, g. Josip Kiauta v 81. letu starosti. Blag mu spomin!

Tujski promet v Ljubljani. Meseca marca je prišlo v Ljubljano 6382 tujcev torej 975 več nego prejšnji mesec in 559 več kakor lani meseca marca. Nastanilo pa se je v hotelih: Union 1598, Slon 1414, Lloyd 432, Cesar avstrijski 281, Malič 193, Ilirija 183, Južni kolodvor 171, Štrkelj 137, Tržnik 86 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1887 tujcev. — Bilo pa je s Kranjskega 1256, z Dunaja 1114, iz slovenskih dežel 1496, iz dežel češke krone 202, iz drugih avstrijskih dežel 1228, z Ogrskega 136, iz Hrvaške in Slavonije 317, iz Bosne in Hercegovine 32, iz Nemčije 284, iz Italije 216, iz Rusije 5, iz Anglije 6, iz Francije 10, iz balkanskih dežel 6, iz Romunije 2, iz drugih evropskih dežel 26, iz Severne Amerike 31, iz ostale Amerike 6 in iz Azije, Afrike in Avstralije 9 tujcev.

Kinematograf »Ideal«. Na novem veleznanimivem sporedu, ki se predvaja od danes do inkl. četrtega je tretje nadaljevanje senzacionalnega kriminalnega romana »Železna roka« ali »Beg iz Bagna«. Ki je pri prvih dveh delih kar najbolje ugajala gledalcem. Poleg te zanimive slike predvaja se še: znanstvena slika »Nasadi ananasov«, drama »Iz noči k luči«, velekomična slika »Little Willy proti Bombardirer Wels« in najboljša komična učinkovitost »Jockey iz Ljubljane« z Maksom Lindrom ki vzbuja bučen smeh med gledalci.

Stražnik I. ljubljanskega zavoda za stražanje in zaklepanje g. Skala, našel je v noči od 30. na 31. ob 2. uri 41 min. v Slomškovi ulici neko 20 let staro žensko, katere vsled bolečin ni mogla dalje. Gori omenjeni stražnik peljal jo je v delavnico gospoda Binderja, kjer je takoj porodila. Stražnik poklical je telefonično rešilno postajo, katere je z običajno naglico prihitela na lice mesta in odpeljala mater in otroka v deželno bolnico.

Med ženskami. Ko je prišla večeraj domov v Cerkevno ulico št. 21 neka delavka, je opazila, da je v njenem kovčegu nekaj v neredu. Izvedela je, da je šla po kovčegu premetavati njena sestanovalka, s katero sta se začeli zaradi tega prepirati. Naposled pograbi obdolženka poleno in tako telebne z njim svojo nasprotnico po glavi, da jo je na levem očesu znatno poškodovala. Poškodovanka je iskala zdravniške pomoči in se bo de zadeva končala pri sodišču.

Nehonetno postopanje. Snoči je prišel v neko tukajšnje gostilno, kjer je tudi prenočišče za tujce neki posestnik s svojo sestro in tam popival do 1. ponoči. Ko sta hotela oditi, ju je gostilničarica prosila, da naj tam prenočita, češ, če gresta ven, bo de morala plačati kazen čez policijsko uro, ako pa tam ostaneta, pa bi ji tega ne bilo treba, ker sta tujca in le za-te sme imeti dlje odprto. Ker se ta dva le nista udala in je posestnik plačal zavžitek z debelim denarjem, mu je gostilničarica poleg tega zaračunala tudi 5 K za kazen, katero bo de morala bojdja plačati.

Od zgradbe belokranjske železnice. Od dne 22. do 26. m. m. je bilo v črnomalskem okraju vloženo v Lončaričevo skladišče za razstreljivo ter ukradenih 5 zavojev razstreljiv kopic, 2500 komadov po številu. Ta vlož so bržkone izvršili tam zaposleni delavci. — V istem okraju je nameraval delavec Vincencij Murovec, roj. 1885. v Lokovcu pri Kanalu nad neko gospodično izvršiti hudodejstvo posilstva, potem pa neznano kam pobegnil. Orožništvo po tatovih, kakor tudi po Murovcu z vsjo enerzijsko zasleduje, a se mu dose-daj še ni posrečilo zasačiti nobenega.

Zadnja aretacija pri ljubljanski mestni policiji. Zadnjo aretacijo je izvršila mestna policija danes ob pol 1. ponoči in sicer je bil zaradi postopanja aretovan brezposelni delavec Stefan Žagar roj. 1874. leta v Zavrta-riji ter pristojen v Sodražico okraj Kočevje. Aretoval ga je stražnik Ovsec.

Nesreča. Predvčerajšnjem so pripeljali v deželno bolnišnico iz Sodražice posestnika Frana Pirca, ker si je pri prekladanju tramov zlomil levo nogo.

Najden vtopienec. Včeraj so v Vevčah iz Ljubljane potegnili nekakega neznanega, okrog 50 let starega človeka, kateri je precej močan in že osivel.

Izgubljeno in najdeno. Mesarski pomočnik Alionz Zabej je izgubil bankovec za 50 K. — Neka dama je izgubila 10 K vredno pero za klobuk. — trgovski sotrudnik g. Ivan Kralj je našel kolo, katerega dobi lastnik nazaj pri magistratu.

Društvena naznanila.

Redni občni zbor bolniške blagajne samostojnih obrtnikov v Ljubljani se je vršil v nedeljo popoldne v restavraciji pri »Zlatorogu«. Občnega zbora se je udeležilo 38 članov in kot zastopnik mestnega magistrata koncipist gospod Breskvar. Načelnik g. Aleksander Gjud otvori s primernim nagovorom ob pol 3. občni zbor. Poročilo o društvenem delovanju se vzame naznanje. V znak sožalja zaradi smrti dolgoletnega člana, bivšega načelnika in odbornika g. Schlegla se zborovalci vzdignejo s sedežev. Za overovatelia zapisnika se imenujeta člana Ivan Zemljan in Fran Kukman. Zapisnik zadnjega občnega zbora se odobri. Iz blagajniškega poročila je posneti, da je imelo društvo leta 1912. 9283 K 81 vin. dohodkov in 6361 K 43 v izdatkov. Društveno premoženje znaša koncem leta 1912. z neko terjatvijo 13.358 K 33 v. Blagajnik poroča, da so se blagajniške knjige na novo uredile in pomanjkljivosti pri prejšnjih računskih zaključkih faktičnemu denarnemu stanju odgovarjajoče popravili. Po izjavi računskih preglednikov, da so sedaj knjige in računski zaključki v najlepšem redu, se računski zaključek odobri in odboru podeli absolutorij. V odbor so bili izvoljeni izstopivši odborniki: Aleksander Gjud, Engelbert Franchetti, Leopold Bögel ml. in Rozman Franc, na novo pa Franc Lovše, Josip Puh, Fran Srebot in Josip Kunstler. Za namestnike: Franc Ahčin, Ivan Kossec in Gjud Ivan. Za računске preglednike: Simon Weisbacher, Ivan Černe in Franc Podražaj; za namestnike: Ivan Pust, Alojzij Trink in Ignacij Vehar. Nato se je uredila neke interna društvena zadeva, pri kateri so govorili, oziroma stavili svoje nasvete g. Lovše, Kunstler, Pristov, Gjud, Rozman in Srebot. Nato se je odobrila nagrada blagajniku 200 K, bolniškemu pregledniku in tejniku po 100 K.

Načelnik g. Gjud opozori, da je letos 25 let, kar se je društvo ustanovilo in da se bode odbor posvetoval glede proslave 25letnice ter sklical izvanredni občni zbor na katerem se bode končno sklepalo. Treba bode tudi zastarela društvena pravila sedanjemu času primerno spremeniti in urediti interno društveno delovanje. Pri točki raznoterosti se je stavilo nekaj predlogov in nasvetov, katere bode odbor končno rešil. Končno apelira načelnik na novo izvoljeni odbor, da se naj posveti delu v korist bolniške blagajne in pridobi mnogo novih članov, ter zaključijo ob 5. uri zborovanje.

Prosveta.

Prva benečična predstava dramskega osebja se vrši danes ob pol 8. zvečer. Vpizori se tridejanska veseliga »Gospod senator«. Osebe si je izbralo to veseligo, da more na poslovljivi večer občinstvo še enkrat prav izvrstno zabavati. In za zabavo je v tej komediji v obilni meri poskrbljeno. Komične situacije v katerih se srečavajo osebe, ki so vse prav izvrstno karakterizirane, morajo vsakogar zabavati. Stare znance spoznamo v tej veseligr, ki nima drugega namena, kakor samo zabavati. Tu so: Oblastni, pedantični tast, njemu ob strani naduta, svoje-ga soproga vredna tašča. Bojazljivi copatasti zet, srčkana navka, ki je prišla komaj iz penzije, mladi prikupljivi veseljak itd. Igra je skrbno pripravljena. Režijo vodi g. Milan Skrbinek. — Na plakatih je izstala pomotoma ena nastopajočih oseb — zdravnik, ki ga igra g. V. Bratina. Predstava se vrši izven abonementa, za lože par.

Izpred sodišča.

Izpred okrožnega sodišča v Novem mestu.

Z nožem kralj kakor stekel pes. Fantie iz Igljenika pri Vel. Loku so na Svečnico zbrali okrog 20 kron denarja, da ga po maši v veseli družbi zapijo. Izpočetka jim je res šlo vse po načrtu. Ko so prišli od maše, so šli od gostilne do gostilne in pili in peli, da je bilo veselje. Proti večeru pa so se odločili, da gredo še v bližnjo Mrzlo Lužo pogledat. Spremit jih je tja tudi gostilničar, pri katerem so nazadnje pili. Prišedši v Spararjevo gostilno, so dobili tam druge fante iz drugih sosednjih vasi. Med njimi je bil tudi Janez Zupančič iz Podboršta, ki se je razgovarjal s Peskurjem. Kožar, eden igleniških fantov prisede k Zupančiču in Piškuriu ter vpraša Zupančiča, če ima kaj proti igleniškim fantom. Zupančič odgovori, da v splošnem nima nič proti njim, ampak če pa dobi Vavterja, tega bi pa zrezal na drobne kose. Nato je začel Piškuri zabavljati proti Kožarju. Ta ga je zavrnil, češ, kaj boš ti, s svojimi 17. leti niti še ne spadaš med fantovsko družbo. In s tem je bil na vse strani ogonjen v stehi. Najprej sta se začela Piškuri in Kožar, Zupančič je priskočil Piškuriu na pomoč z vilicami, Kožarju pa so priskočili njegovi tovariši na pomoč. Nastane splošni pretep. Zupančič — kakor pripovedujejo priče — je kakor stekel pes letal semtertja ter z odprtim nožem kralj, kogar je pač dobil na sune. Ko Franc Vrhovec zavpije: Nož ima, so bili že trije ranjeni. Šele po dolgem trudu se je posrečilo fantom norega Zupančiča razorožiti. Po končanem prvem aktu, se je cela družba razpršila iz gostilne. Zupančič je zgrabil nogo od mize ter pretil fantom. Kožar gre proti njemu in ga je pogovarjal, češ, bodi no pameten, saj sva midva prijatelja, ali ne? Zupančič je nato odgovoril: Seveda sva, se iztrgal iz rok gostilničarju, ki je hotel zabraniti nadaljni pretep in z besedami: Tu imaš prijatelja, lopnil z mizno nogo po Kožarjevi glavi. Sledil je še tretji akt pri Bukovcu. Tja je Zupančič prišel po vsej tej rabuki in tam ga je oče oštel, ker se tako grdo obnaša. Ko je Bukovec pritrdil, da tak sin res ni nič vreden, je Zupančič prijel za polprazni štefan vina in s štefanom udaril Bukovca po glavi, da se je ves štefan razbil, vino pa razlilo. No, zadnji akt pa se je vršil te dni pred okrožnim sodiščem v Novem mestu. Zupančič se zagovarja s popolno pijanostjo. Ker pa je zagovor prišel že precej ob veljavu, mu je okrožno sodišče naložilo 6 mesecev pokore kot spomin na praznovanje Svečnice iz leta 1913.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vojna na Balkanu.

Skader.

Cetinje, 1. aprila. Črnogorski vojaški krogi zatrjujejo, da je Avstrija

zato pričela akcijo proti Črni gori, ker so skadske utrbe popolnoma razdejane, kar je sporočil brezlično Esad paša poveljniku v Splicu in ta avstrijski vladi. Črnogorci so te brzojavke ujeli.

Pariz, 1. aprila. »Matin« poroča iz Beograda, da Srbija Črne gore ne zapusti. Zavzete Skadra je za Balkansko zvezo strateškega važnosti, in potrebno za čast črnogorskega in srbskega orožja. Srbija je poslala pred Skader zopet 12 bataljonov pehote in mnogo artilerije in konjenice.

Cetinje, 1. aprila. Tu vlada splošno ogorčenje zaradi zahteve, da naj bi Črna gora pripustila, da se pošlje Esad paši šifrirana brzojavka porte. Ta zahteva je kršenje nevalitete in stoji popolnoma osamljena v svetovni zgodovini.

Pariz, 1. aprila. »Temps« kritizira postopanje Avstrije, ki s svojo politiko že več kakor 6 mesecev vznemirja Evropo.

Belgrad, 1. aprila. »Mali Journal« poroča iz Cetinja: Združene oblegovalne armade so po preteku tridnevnega roka danes obnovile bombardiranje Skadra z vso silo. Bombardiranje je bilo zelo uspešno, več turških utrb je uničenih. Vsak hip pričakujemo padca trdnjave.

Demonstracije proti Črni gori.

London, 1. aprila. Reuterjev biro poroča: Vse velesile so včeraj sklenile skupno demonstracijo brodovja proti Črni gori. Baje se bodo demonstracije udeležile vse velesile razen Rusije in Nemčije. Rusija ne odpošlje svojih ladij, vendar izrecno odobrava skupno demaršo, ker je ta baje v interesu balkanskih držav samih. Nemčija se demonstracije ne udeleži, ker baje nima nobene vojne ladje v bližini. (In »Goeben«, ki je v Atenah?) Črna gora in Srbija še nista oficijozno odgovorili na pred kratkim izvršeno demaršo velesil, vendar se poluradno zatrjuje, da sta odgovorili, da se morata najprej sporazumeti z zaveznicami.

Reuterjev urad izve še, da se Srbija trudi, nasvetovati Črni gori, naj se ne odtuji simpatijam velesil. Srbija je baje velesile obvestila, da je njena iskrena želja, vzdržati sporazum z mnenjem Evrope, vendar pa ne sme prezreti, da je zaveznica Črne gore, dokler še traja vojna s Turčijo.

Dunaj, 1. aprila. K tem vestem Reuterjevega urada se še dodajajo v diplomatičnih krogih nekatere korekture.

Se danes ni gotovo, kdaj in na kak način se izvrši demonstracija. Zlasti iz Pariza se poluradno poroča, da se Francoska demonstracije ne udeleži.

Italija, ki je še včeraj izjavila, da se pridružuje demonstraciji, se trudi na vse načine, da bi bila ta demonstracija kolikor mogoče nedolžna ter se zlasti protivi, da bi vojašvo velesil zasedlo kako črnogorsko mesto.

Ce pride do demonstracije, se bo brodovje omejilo na blokado obali. Avstrija namerava zapreti tudi vse dohode na suhem v Črno goro. Tozadnevne priprave se že vrše.

V Črni gori je javno razpoloženje silno ogorčeno. Splošno se izraža mnenje, da se Črna gora pod nobenim pogojem ne sme ukloniti, ker je vsaka blokada tudi brezuspešna, ker dobiva Črna gora od severne strani zadosti živil.

Bombardiranje Skadra, ki traja že 48 ur, je silno učinkujoče. Na Cetinju zatrjujejo, da so se Turki iz nekaterih svojih pozicij že umaknili.

Črnogorska vlada je tujim vojaškim atašejem zabranila prisotnost pri vojnih operacijah, le ruski ataše general Potapov se nahaja v srbskem glavnem taborišču.

Na Cetinju zatrjujejo, da so vesti, da je Srbija prepovedala svoji vojski nadaljne sodelovanje s Črnogorci, neresnične. Tudi če bi bilo to res, bi se velik del srbskih vojakov kot prostovoljci udeležil operacij črnogorske vojske.

Črnogorski politični krogi zatrjujejo, da se jim zdi solidarni nastop Evrope neverjeten in da ima Črna gora zagotovilo, če zavzame Skader, da ji tudi ostane. Odgovor na demaršo velesil bo izšel šele takrat, ko bo z zavzetjem Skadra ustvarjen fait accompli.

Dunaj, 1. aprila. »Fremdenblatt« prinaša oficijozni članek o nameravani demonstraciji proti Črni gori in konstatira, da gre za solidarni akcijo velesil.

Zanimanje in občudovanje vzbuja v političnih krogih dejstvo, da pretega demarša velesil, ki zahteva, da Črna gora ustavi operacije proti Skadru, to, kar je Avstrija prej zahtevala. Avstrija ni hotela izsiliti, da bi ustavila Črna gora operacije, marveč je le želela, da odide civilno prebivalstvo in da se ustavi bombardiranje mesta. »Fremdenblatt« konstatira, da se vrše dogovori med velesilami in da je pričakovati, da se udeleži volja Evrope.

Avstrijsko brodovje pred Barom.

Trst, 1. aprila. »Il Piccolo« javlja z Dunaja: Kakor se zatrjuje, je avstro-ogrsko brodovje v Tilfidu včeraj ob pol treh dobilo povelje, naj odplove. Brodovje se nahaja sedaj kakih dvajset kilometrov oddaljeno od Bara in obstoji iz oklopnice »Nadvojvoda Fran Ferdinand«, »Zrinjski« in »Radecky«, nadalje oklopnih križark »St. Georg« in »Admiral Spaun« in končno iz več torpedovk in torpednih rušilcev. Ob šestih popoldne je bil vkrcan 32. domobranski polk v Zadru na parnik avstrijskega Lloyd, ki je odplul proti jugu. Kakor se zatrjuje, se polk izkrca v Metkoviću. Pehotni polk, ki je nameščen v Zadru, se je že prej odpravil proti jugu. V mestu je ostala samo ena stotinja, da vzdržuje mir in red.

Bitka pri Bujuk Čekmedži.

Carigrad, 1. aprila. O bitki pri Bujuk poročajo še sledeče: Dne 28. marca zjutraj je naskočilo 8 bolgarskih pešpolkov pod zaščito artilerije turške pozicije pri Kum Burgasu in Cataldži. Hoteli so si odpreti pot severno od jezera. Bitka je trajala ves dan. O polnoči so Bolgari zasedli osrednje pozicije pri Gošikeju. Ob 1. ponoči so začeli Turki s protinapadom, pri čemer jim je pomagala tudi mornarica. Dne 29. marca ob 10. popoldne so vzeli Turki z bajonetnim naskokom Gošikej. V tem hipu je padla gosta megla. Bolgari so hoteli obiti turške pozicije, kar bi se jim bilo tudi posrečilo, če bi se ne bila dvignila megla. Tedaj so izvršili Turki protinapad ter so se morali Bolgari umakniti. Izgubili so baje tisoč mož.

Sofija, 1. aprila. Uradno se poroča, da so predvčerajšnjim poskusile tri sovražne divizije prodrati od Bujuk Čekmedže bolgarsko črto pri Fanasakrisu in Kumburgasu. Hotele so prodrati proti desnemu bolgarskemu krilu pred Cataldžo. Turško ofenzivo je podpirala artilerija in 8 vojnih ladij pred Kumburgasom. Bolgarska artilerija pa je hitro razbila turške baterije in v njenem ognju so morale utihniti tudi turške ladje. Nato so Bolgari z bajoneti naskočili Turke, ki so se v neredu umaknili.

Včeraj zjutraj je prodiral en turški bataljon proti Arnavičiju, ki so ga pa Bolgari pogнали v divji beg. Istočasno je prodiralo 8 turških bataljonov s strojnimi puškami od Kumburgasa na Galos. Tudi te turške čete so Bolgari pregnali, ter so se morale umakniti v divjem begu.

Sofija, 1. aprila. V političnih krogih zatrjujejo, da bodo zavezniči danes odgovorili na mirovne propozicije. Bolgarska mrzlično transportira svoje čete izpred Odrina pred Cataldžo. Zatrjuje se, da hoče tam izsiliti odločilno akcijo, ki bi prisilila Turčijo, da direktno podpiše mirovne zahteve Balkanske zveze.

Vrhovno poveljništvo balkanske vojske prevzame general Dimitrijevič.

Mirovno posredovanje velesil.

Carigrad, 1. aprila. Nota, ki so jo izročili poslaniki velesil porti, pravi med drugim: Poslaniki velesil sporočajo otomanski vladi, da so se velesile zedinile predlagati vojujočim, strankam ta-le temelj za mirovno pogajanja: 1. Meja otomanske države naj bo ravna črta od Midije do Enosa. Vse ozemlje, zapadno od te točke odstoji Turčiji Balkanski zvez, razen albanskih zemelj, o kateri bodo velesile same odločevale. 2. Vprašanje Egejskih otokov pridržujejo si velesile, da odločajo o njem. 3. Turčija izreka popolno desinteresiranje glede otoka Krete. 4. Velesile ne odobrujejo zahtev Balkanske zveze po vojni odškodnini, pač pa priznavajo Balkanski zvezi pravico, da se po svojih zastopnikih udeleži sej mednarodne konference v Parizu, kjer se bo določilo, koliko državnega dolga prevzamejo balkanski zaveznički od Turčije. 5. Velesile zahtevajo, da se sovražnosti takoj ustavijo, čim vojujoče stranke sprejmo navedene propozicije.

Snoči pozno večer se je vršil ministrski svet, ki se je posvetoval o odgovoru na noto velesil. Pričakuje se, da odgovori porta že danes ali jutri. Najbrže bo Turčija sprejela propozicije, pridržala pa si bo pravico, da se vrše o podrobnosti še poselna pogajanja.

Odgovor Balkanske zveze na noto velesil.

Sofija, 1. aprila. Kakor se zatrjuje z bolgarske uradne strani, bo Balkanska zveza danes odgovorila na noto velesil. Kakšen bo ta odgovor, še ni znano.

O bolgarsko-romunski meji.

Berolin, 1. aprila. Nemški listi poročajo o mučnem dogodku, ki se je zgodil 27. t. m. ob bolgarsko-romunski meji in ki grozi z resnimi posledicami. Bolgarsko mesto je slavilo vpadec Odrina. Pred mestom se je nahajala bolgarska topničarka in mornarji so ponoči streljali s topovi na romunsko mesto Turum Magurele. Več granat je padlo v mesto. Polovica mesta je zgorela. Romunska je zahtevala od Bolgarske takojšnjo zadoščenje.

Pred Odrinom.

Sofija, 1. aprila. Uradno poskušajo sodelovanje Srbov pred Odrinom pri odločilnem naskoku zmanjšati. Tozadnevna poročila se v balkanskih političnih krogih obsojajo, ker imajo namen, postaviti zvezo pred nov konflikt med Srbijo in Bolgarsko.

Sofija, 1. aprila. Garnizijski poveljnik v Odrinu general Vasov je izdal na čete vzhodnega sektorja dnevno povelje, v katerem slavi hrabrost pehote, ki je v 30urnem boju zavzela eno najmočnejših trdnjav.

Turki proti neresničnim vestem.

Carigrad, 1. aprila. Vlada je odredila stroge naredbe, da se prepreči razširjanje neresničnih vesti o slabem stanju turške armade pri Cataldži in Bulairu. Mestni poveljnik carigradski je izdal razglas, v katerem naglašja, da se nahaja vsa armada v najboljšem stanju in grozi s takojšnjim izgonom vseh onih, ki bi razširjali lažnjive in vznemirjajoče vesti. Dva člana uredništva lista »Ik-dama« sta bila že izgnana iz Carigrada.

Veliki vezir se posvetojuje.

Carigrad, 1. aprila. Veliki vezir je imel dolgotrajne konference z angleškim in ruskim veleposlanikom. Nato so vsi veleposlaniki skupno posetili Mahmud Šefket pašo.

Ranjenci izpred Čataldže.

Carigrad, 1. aprila. Danes dopoldne so pripeljali semkaj izpred Čataldže 50 ranjencev in — štiri bolgarske ujetnike.

Srbija odpušča rezerviste.

Belgrad, 1. aprila. Srbija je odpuščala rezerviste tretjega poziva pri osmih pešpolkih.

Mahmud Šefket paša odstopi.

Carigrad, 1. aprila. Stališče kabineta je omajano. Mahmud Šefket paša hoče odstopiti, vendar pa sedaj še nimajo za njega naslednika.

Kralj Juri Ź.

Atene, 1. aprila. Včeraj dopoldne je prispel sem srbski prestolonaslednik Aleksander s svojim spremstvom. Na kolodvoru so ga sprejeli kralj Konstantin, prestolonaslednik, princ in člani srbskega poslanstva ter velika množica.

Atene, 1. aprila. Kralj Konstantin je odkloval srbskega prestolonaslednika z velikim križem Odršenikovega reda.

Atene, 1. aprila. Javno izpostavljenje trupla kralja Jurja je bilo včeraj sistirano. Danes se prično oficijozne pogrebne slavnosti.

* * *

Nove odredbe za tehnične visoke šole.

Dunaj, 1. aprila. Iz visokošolskih krogov poročajo, da izdeluje naučno ministrstvo predloge, ki imajo namen preustrojiti razmere na tehničnih visokih šolah. Med drugim naj se na novo uredi koleginja, obenem naj se učiteljem in asistentom zvišajo plače. Koleginja naj se določi enako, kakor na visokih šolah. Obenem se izdeluje tudi nov organizacijski statut za tehnične visoke šole.

Gališki deželni zbor.

Dunaj, 1. aprila. Načelnika ukrajinskega državnozbornskega kluba, dr. Konstantina Levickega, je poklical ministrski predsednik grof Stürgkh na konferenco v zadevi gališke deželnozbornske volilne reforme. Z ministrskim predsednikom je konferiral včeraj tudi več poljskih poslancev.

Nova tovarna za topove.

Raab, 1. aprila. Mesto Raab dobi tovarno za topove. Občina hoče prepuščati v to svrhu brezplačno 20 orolov sveta ter je priznala ogrski vladi opcijo za nadaljnjih 36 orolov. Mesto bo napeljalo tja tudi vodovod in luč ter napravilo potrebne ceste, kar bi stalo 120.000 K. Tovarna bo imela 5000 delavcev.

Krvavi boji na Reki.

Reka, 1. aprila. Danes ponoči je prišlo do krvavih pobovov med nakladalci in težaki paroplovnih družb. Kompanija, ki ima izkrcevalna dela v akordu, je izprla vse pomožne delavce. Od danes zjutraj počiva v pristanišču vse delo.

Kupujte pridno srečko „Sploš. ženskega društva“ v korist slovenskih umetnikov. 200 krasnih dobrot, slik domačih slikarjev. Srečka à 1 K.

Iz šolske službe. Naučno ministrstvo je ugodilo prošnji okrajnega šolskega nadzornika za kranjski in radovljiški okraj Ivana Janežiča za odstop in odredilo, da prevzame zopet svojo prejšnjo službo na ljubljanski vladnici.

Pri državni policiji je imenovan za uradnega slugo orožniški stražmojster Franc Spreizer.

Obešil se je posestnika sin Matija O m a h e n v Osredku pri Litiji. Prišel je bil pijan domov in se skregal s svojimi starši; v prepiru je zapustil dom — naslednje jutro pa so ga našli v skednju mrtvega.

Zaprli so v Tomšlju tri fante, ki so na sumu, da so v noči 18. marca vlomili pri županu Antonu Svetu.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno-napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravdne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarsko znamko za odgovor (ako se želi odgovor v priporočnem pismu pa 35 vinarsko znamko) na: Kmetško pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je, da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Razne stvari.

* Gledališče zgorelo. Iz Stokholma poročajo: Predvčerajšnjim je zgorelo Oostermahn — gledališče. Ponesrečil ni nihče.

* Za Scotovo vdovo. Za vdovo raziskovalca južnega tečajaso dozdaj potom javne substripcije nabrali en milijon mark.

* Nazadovanje tujkega prometa na Dunaju. Dunajska deželna zveza za tujski promet se pritožuje, da prihaja na Dunaj vedno manj tujcev. Pravijo, da je temu kriva vojna. Vendar je pa to le deloma res. Kriva je temu pač ona nestrpnost dunajskih Nemcev, ki na tako nesramen način teptajo pravice dunajskih Slovanov.

* Grozno maševanje sluškinje. V švedskem mestu Falun je neka sluškinja zastupila osem oseb. Služila je pri nekem veleposelniku. Med jedi je primešala strupa, vsled česar je umrlo vseh osem članov rodbine. Služkinjo so zaprli. Izpovedala je, da se je maščevala, ker so grdo z njo postopali.

* Veliko neurje v Ameriki. Iz Novega Jorka poročajo: Mestu Cincinnati grozi velika poplava. Vojni tajnik Garrison je prišel v Dayton. Položaj se je tam nekoliko zboljšal. Milica je ustrelila nekega roparja, ki ga je zasačila, ko je kradel. Tudi v Kolumbusu so prijeli več roparjev. Dozdaj so nabrali za prvo pomoč skoro 500.000 dolarjev.

* Nesreča v rudokopu. Težka nesreča se dogodila v rudnikih v Ossēju. Na nerazumljiv način so delavci, ki delajo podnevi, pozabili povedati delavcem, ki delajo ponoči, da ena dinamična patrona še ni eksplodirala. Komaj so rudarji začeli z delom, je patrona eksplodirala. Štirje delavci so bili usmrčeni, šestnajst pa jih je bilo ranjenih.

* Panama v Rimu. Iz Rima poročajo: Časopisi priobčujejo poročilo preiskovalnega odseka o aferi zgradbe justične palače. To poročilo bodo 7. aprila prebrali v zbornici. Najbolj kompromitirani so bivši državni tajnik v ministrstvu za javne zgradbe, Pozzi, poslanec Brunialti, kasacijski svetnik Mosca in drugi. Posl. Brunialti, ki je znan kot velik iredentist, predbacivajo, da je kot predstojnik razsodišča stabni tvrdki Borelli in Rizziardi, ki je ta nekega dne zahtevala pet milijonov več, dovolil popolnoma svojevoljno tri milijone. Posebno za Mosco je poročilo naravnost uničujoče. Ta odsek je sklenil, oddati akte sodnji, da to stvar še nadalje preiskuje in dobi še eventualne druge krivce med poslanci in državnimi uradniki. Odsek obsoja tudi vse državne oblasti, ki so premalo varovale interese države. Odsekova odkrita vzbujajo največjo senzacijo. Značilno pri tem pa je, da so bili ti kompromitirani poslanci pred časom največji nasprotniki bivšega naučnega ministra Nasija, ko je pod njegovo upravo izgubilo 200.000 lir v tuje žepce. Državni tajnik Pozzi je fungiral v procesu Nasija kot višji državni pravdnik in je Nasija do kosti obral.

* Pol milijona poveril. V moskavski banki Camharofa so zasledili poverbe, ki znašajo več nego pol milijona rubljev. Uradnika, ki je osumljen poverbe in ki je vsoto večinoma zaigral pri konjskih dirkah, so prijeli.

* Ledeniki v Atlantskem oceanu. Iz Londona poročajo: Meteorološka pisarna poroča, da so atlantski parniki videli mnogo ledenikov na onem mestu, kjer se je zgodila katastrofa Titanica.

* Velika tatvina. V hiši bogatega trgovca Periejeja v Marseillu so v noči na 29. marca ukradli za 150.000 frankov starih dragocenosti. Tatvine sta osumljena neki sluga in pa vratar, ki sta bila šele pred kratkim sprejeta v službo.

Gospodarstvo.

— »Ljubljanska kreditna banka«. V mesecu marcu vložilo se je na knjižice in na tekoči račun 2.272.202 kron 49 v, dvignilo pa 1.992.483 K 55 v. Stanje koncem marca 1913 14.388.644 95 v.

— XXXIII. občni zbor »Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice«, registrirane zadruge z neomejeno zavezo v Ljubljani. Včeraj dne 31. marca t. l. se je vršil XXXIII. redni občni zbor »Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice«, kateri je odobril bilanco za dvaintrideseto upravno leto. Iz poročila ravnateljstva posnemamo, da je znašalo upravno premoženje dne 31. decembra 1912 kron 19.541.660/84. Rezervni zakladi znašajo K 735.969/95. Denarni promet je dosegel tekom leta 1912 znesek K 87.294.173/16. Čisti dobiček znaša K 86.657/47, kateri se mora smatrati pri vpoštovanju skrajno neugodnih razmer na denarnem trgu v minulem letu za jako ugodnega in to temboji, ker se je odpisala v predmetni bilanci vsa kurzna razlika pri vrednostnih listinah v znesku kron 8.921/53. Za dobrodelne namene se je določil znesek 5000 K; med drugim se je naklonilo družbi sv. Cirila in Metoda 1000 K. »Dramatičnemu društvu« in »Domovini« po 500 K, društvu slovenskih profesorjev 200 kron itd. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen prejšnji odbor in sicer: za predsednika g. Ivan Knez, veletržec v Ljubljani; za podpredsednika g. Andrej Šarabon, veletržec v Ljubljani; za člana načelstva gg. Josip Lenčec, veletržec v Ljubljani; Jan Mejač, veletržec v Ljubljani; Anton Pogačnik, posestnik v Sp. Šiški; za člana nadzorstva pa gg. Franc Jarec, veleposestnik v Medvodah; Avgust Jenko, pekovski mojster in hišni posestnik v Ljubljani ter Alojzij Vodnik, kamnoseški mojster in hišni posestnik v Ljubljani.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 28. marca: Marija Pečnik, žena branjeva, 65 let, Velika čolnarska ulica 5. — Marija Serše, hči železniškega uslužbenca, 3 leta, Potlanska cesta 47. — Kuno Schönboher, zasebnik, 25 let, Bleiweisova cesta 5.

Dne 28. marca: Edvard Prešeren rekte Židan, sin tobačne delavke, 9 mesecev, Velika čolnarska ulica št. 10.

Dne 29. marca: Ana Bukovnik, gospiča, 76 let, Radeckega cesta 9.

Dne 30. marca: Štefan Kozjek, tobačne tovarne uslužbenec v p., 74 let, Na bičevju 21.

Dne 31. marca: Vladimir Ničman, sin paznika v pretikalnici, 3 leta, Trnovski pristan 14.

V deželni bolnici: Dne 27. marca: Barbara Potočnik, užitarica, 73 let.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Namesto ribjega olja

Koliko otrok silijo, naj pijo ribje olje; seveda imajo starši dober namen, otroci pa jim bodo hvaležni ako smejo namesto ribjega olja uživati Scottovo emulzijo. Zakaj v tem preparatu ni več zaznati duha in okusa ribjega olja, otrokom pa smetanasta zmes prija največkrat tako, da pri pogledu na steklenico prično vpiti in brcati z nogami. Uspeh Scottove emulzije je — kakor nas uči izkušnja — pogosto presenetljiv, da slabotni otroci svoje vrstnike pogosto telesno in duševno prekosijo. Pa vedno samo pristna Scottova emulzija, nikoli ponaredb.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 50 v. v pisemnih znakih dobite od trdke SCOTT & BOWNE, d. z. o. z. na Dunaju VII. sklicujejo se na naš list enkratno vpošiljate poiskunje od kakšne lekarn.

Prava dobrot

je materi in otroku v premmogih slučajih, ko prezgodaj usahne vir materinega mleka, ako dajemo za hrano »Kufeko«, ki je izredno lahko prebaven, obsega najboljše redilne snovi in ga lahko prenašajo celo najslabotnejši dojenči. Otroci prospejajo pri tem prav izborno in so obvarovani gostih motenj prebave.

Serravallo

železnato Kina-vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906; Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, pogloblja kri in je

rekonvalescentom in malokrvnim

zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

„Izborni okus.“

Večkrat odlikovano.

„Nad 8000 zdravniških spričeval.“

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovlje. 87

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 1. aprila 1913

Malokrvni papirji.	Denarni	Blagovni
4% majeva renta	83.70	83.90
4 1/2% srebrna renta	86.25	86.45
4% avstr. kronska renta	83.75	83.95
4% ogr.	82.60	82.80
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	87.50	88.50

Sprejeto.	462—	464—
„z 1. 1860 1/2	644—	656—
„z 1. 1864	296—	308—
„iške	282—	294—
„zemeljske 1. izdaje	252.50	264.50
„II.	238—	248—
„ogrske hipotečne	480—	492—
„dun. komunalne	482—	494—
„avstr. kreditne	65.50	70.50
„Ljubljanske	52—	56—
„avstr. rdeč. križa	32.25	36.25
„ogr.	27.10	31.10
„bazilika	229—	230—
„turške	—	—

Valuta.	418—	422—
Ljubljanske kreditne banke	636—	637—
Avstr. kreditne banke	520.50	521.50
Dunajske bančne družbe	115.50	116.50
Južne železnice	708.25	709.25
Državne železnice	1067.25	1068.25
Alpine-Montana	365—	369—
Češke sladkorne družbe	267.50	268.25
Zivnostenske banke	—	—

Valuta.	11.41	11.46
Cekirni	118—	118.30
Marke	95.55	95.75
Franki	93.90	94.10
Lire	253.50	254.50
Rubli	—	—

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 736 mm

april	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
31.	2. pop.	736.4	21.2	moč. jzah.	del. oblač.
„	9. zv.	736.5	14.3	brezvetr.	—
1.	7. zj.	735.6	7.1	—	pol oblač.

Srednja včerajšnja temperatura 13.8°, norm. 6.6° Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Zahvala.

Za vse izkazano nam srčno sočutje povodom bolezni in smrti našega preljubega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Jurija Ravnika

pokovskega mojstra in posestnika na Bledu in Boh. Bistrici

kakor tudi za mnogobrojno časteče spremstvo pokojnika k večnemu počitku izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem, znanec in udeležnikom sploh našo iskreno zahvalo.

Osobito srčno pa se zahvaljujemo gospodu duhovnemu svetniku, gosp. dr. Hočevanju, sl. telovadnemu društvu »Sokol«, sl. požarni brambji, gg. c. kr. orožnikom, gg. pevcem za tolažbepolno petje ter vsem darovalcem prekrasnih vencev.

Vsem in vsakemu posebej srčna hvala!

Na Bledu, dne 1. aprila 1913.

Žalujoči ostali.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

Pod Trančo. 48

Velika zaloga suhih vencev.

zdelovanje šopkov, vencev, travkov itd.

Okusno delo in zmerne cene

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Iščem pridnega hlapca

1176

od 24—40 let starega, ki ima veselje do konj. Plača po dogovoru. Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Lepo solčno

577

stanovanje

v I. nadstropju, 3 sobe s parketi, pred-soba s pritliklinami in obsežen vrt z vrtno verando se odda za maj.

Cesta na Južno železnico št. 32.

:: Natančneje se poizve istotam. ::

Stanovanje

dve do tri sobe s pritliklinami v bližini južnega kolodvora

se išče za majev termin.

Ponudbe s ceno naj se pošljejo pod „J. R. 500“ poštoležečo glavna pošta, Ljubljana. 1160

Išče se dobro vpeljana

gostilna

z abonenti na hrano 1173

s 1. ali 15. majem t. l. v najem.

Žena je izvrstna kuharica. — Ponudbe pod šifro „Izvrstna kuharica“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Radioaktivno termalno kopališče

Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenjske železnice Straža-Toplice. Akuratov vrelc 38°C., ki daje vsak dan čez 30.000 litrov radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in kopanjem, Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 1178

E 22/13/6

1180

Dražbeni oklic.

Dne 18. aprila 1913. dopoldne bo ob 1/29. uri pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 1.

dražba zemljišča

vl. št. 131 k. o. Dolenjaves, obstoječega iz hiše št. 37. v Dolenjavi, v kateri je sedaj gostilna, s hlevom, šupo, 3 travnikov, 1 njive, in 1 gozda.

Nepremičnini, ki je prodati na dražbi, je določena vrednost na 16.466 K

Najmanjši ponudek znaša 10.977 K 32 v, pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnine, smejo tisti, ki

žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 5. med opravi-

vilnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Škofji Loki odd. I.

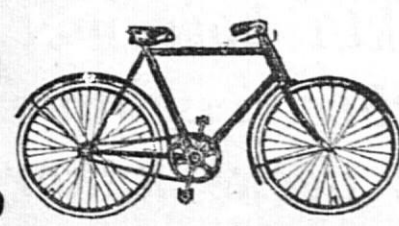
dne 22. februarja 1913.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

vozniš koles

Šivalnistroji

Brezplačni kurzi za rodbino in obrt.

vezenje v hiši.

Pisalni stroji

„ADLER“

Pletilni stroji

vseh velikosti.

„SLAVIJA“

„vzajemno zavarovalna banka v Pragi.“

Rezervni fond K 58.461.432/56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695/77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje: Cigar pisarne so v lastni bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljše sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Ponehale bodo vse kritike o Tolstovrški slatini Kadilci!

ako jo sedaj poskusite, ko se je posrečilo vrelc moderno urediti, da ne le ne uhaja ogljikova kislina, temveč se je našel in spijal nov, močno ogljikovokisl prtok. Sedaj lahko tekmuje **Tolstovrška slatina** z vsemi najboljšimi kislimi vodami, ker čvrsto muzira in ima zelo rezen okus. **Naročite in prepricajte se.** Zabo s 25 steklenicami velja le 5 kron. Razpošilja se v 3/8 l, 1/2 l in 1 1/2 l steklenicah. Prazne steklenice vseh voda se sprejmejo po najnižji ceni v polnitev. Plakati, analize zdravniških izvedencev in ceniki zastoj in franko. — **Tolstovrško** naročajo odlični zdravniki za se in svoje bolnike ter za cele bolnišnice, ker je sedaj res najboljša zdravilna in namizna osvežujoča mineralna voda. Odlikovana na dveh higienskih razstavah. — **Del čistega dobrička gre v narodne namene.** — Naroča se pri podjetju **Tolstovrške slatine, pošta Guštanj, Koroško.**

Modna trgovina

v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci poštne prosto.

ANTON SCHUSTER

:: Konfekcija ::

za dame in deklice,

bluze, modno blago, sukno, platno, garniture, preproge, šerpe, rute, pletl.

Vina

lastnega pridelka nudim po 46 kron hektoliter franko postaja Roč (Rozzo). Pošiljam po povzetju, pa ne izpod 100 l. Abel Greblo, Nuga pri Roču (Rozzo), Istra.

V večjem mestu na Notranjskem se takoj odda v najem 1145

gostilna

pod izredno ugodnimi pogoji. Reflektanti morajo imeti na razpolago najmanj K 1000 kapitala. Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

Dober svetovalec

pri nakupu porabnostnih predmetov je moj bogato ilustrovani cenovnik, ki se na željo vsakomur dopošlje gratis in franko. Bogata izbira vajnovjših žepnih, stenskih in ur budilk, nakita, gospodinjskih predmetov, optičnega blaga, kadilnih pripomočkov, manufakturnega blaga, toaletnih pripomočkov, igrač, orožja itd. po najnižjih eksportnih cenah. **C. in kr. dvorni dobavitelj Jan Konrad, razpošiljalnica Most št. 2401 (Česko).** Nikljasta žepna ura K 4-20, 5 — in više, nikljasta budilka K 2-90, harmonika K 5 —, gosli K 5-80, samokres K 6 — Razpošiljanje po povzetju ali če se denar pošlje naprej. Brez rizika. Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

Vljudo povabljam p. n. občinstvo na ogled najnovejše pomladanske mode.

Specialna modna trgovina

:: za gospode in dečke ::

J. KETTE

Ljubljana, Franca Jožefa cesta 3.

Vsled preselitve se poceni prodaja **kratek klavir** in ženski šivalni stroj na Sv. Petra cesti št. 54, leve.

Stalni krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejemajo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. — Ponudbe pod »Merkur«, Brno, Neugasse 20. 893

Motor Neckarsulm

6 HP z dvojno prestavo ter s priklopnim vozom za dve osebi,

se takoj ceno prodaja!

Jos. Vesel, Ljubljana, Prešernova ul. 20-24. Vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

Takoj se odda v Lovrani na trgu jako dobra 1158

prodajalna z vinom in likerji.

Več pove Mihael Dobravc, spediter v Lovrani.

Št. 9271

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski naznanja, da se z današnjim dnevom

zapre promet v Šolskem drevoredu

in sicer od frančiškanskega do jubilejnega mostu, ker se grade na tej cesti kanali in je vrhu tega treba ustaviti promet iz javnih in varnostnih vzrokov.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 31. marca 1913.

V Angleškem skladišču oblek

O. BERNATOVIČ

Ljubljana — Mestni trg 5 — Ljubljana

dobite največjo izbiro pomladnih damskih kostumov in bluz za dame in deklice, raglanov in oblek za gospode in :: dečke kakor tudi obleke za otroke. ::

Št. 9272.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski razglasa, da se z czirom na kanalizacijo Šolskega drevoreda ter iz javnih in varnostnih vzrokov z današnjim dnem

prestavijo mesarske stojnice iz Šolskega drevoreda na Vodnikov trg, druge stojnice pa po potrebi na Vodnikov, Cesarja Jožefa trg, Lingarjevo ulico in druge ulice v obližju dnevnega trga.

Trg za prodajo krompirja, zelja, čebulje in drugih živil na debelo, ki se je sedaj vršil na Cesarja Jožefa trgu, prestavi se obenem na Sv. Jakoba trg, kjer se sme vršiti prodaja vseh živil le na debelo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dne 31. marca 1913.

Pomočnika in učenca

sprejme takoj proti dobri plači

L. Wider, vrtnar

Ljubljana, Selenburgova ulica. 1153

Na prodaj je 1147

lepo posestvo

na lepem kraju ob cesti z gostilno in z vsem inventarjem. Kje, pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«

Slamnike

moderno nakitene, oblike, kakor vse potrebšine za modistke prodaja najceneje

M. Horvat

Ljubljana, Stari trg 21.

Popravila točna in cena.

Ivan Magdič

krojač prve vrste

Ljubljana, 2092

Dunajska cesta št. 20

(nasproti kavarno »Europa«)

:: se priporoča. ::

Zaloga angleškega blaga.

Genjenim damam si dovoljujem naznaniti,

da preselim svoj modni salon 7. aprila t. l., na Stari trg št. 28.

Opozarjam pri tem na svojo krasno izbero najnovejših modelov in slamninkov, katere zaradi selitve prodajam po jako znižanih cenah.

Modni salon **A. Pogačnik** Gosposka ul. 7

Uradniško hranilno društvo v Gradcu

R. Z. Z. G. Z.

Osební kredit

uradnikom, profesorjem, učiteljem, umirovljenim itd. ob najugodnejših pogojih. Nič predstroškov. Več v razvidih.

Hranilne vloge se obrestujejo dnevno po

5%	od zneskov nad 1000 kron ob 60-dnevni odpovedi:	5 1/4%	od zneskov nad 2000 kron ob 90-dnevni odpovedi:	5 1/2%
----	---	--------	---	--------

Obresti se polletno prištevajo glavnici. Nič rentnega davka. Vložne knjižice se sprejemajo v shrambo. — Razvidi in položnice brezplačno. Stanje vlog: K 5.200.000. Jamstvo zadružnih deležev: K 6.150.000. Rezervni fond in vrednostni papirji: K 575.000. — Pojasnila daje brezplačno:

Josip Kosem v Ljubljani, Krakovski nasip št. 22, :: vsak ponedeljek, sredo in petek med 1/23. in 1/24. uro popoldne. ::

Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :

Fr. Kapus

Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter jedilnih sob

:: v različnih najnovejših slogih. ::

Vsakovrstno drugo pohištvo.

Priznana solidno blago ter najnižje cene. Zajemljeno trpežni izdelki.

Otomane, divani in žimnice

— različne kakovosti. —

Velika izbira 3408

otroških vozičkov, vsakovrstnih slik, ogledal itd.